ΑΤΛΑΝΤΙΣ™
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β:

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΟΨΗ 4

Α. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 7

Β. Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ 9

1. Συστήματα Καινοτομίας 9
2. Η επίδοση της ΕΕ 10
3. Χρηματοδότηση της Καινοτομίας στην ΕΕ – Αγορά Κεφαλαίων Υψηλού Επιχειρηματικού Ρίσκου 14

Γ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 19

1. Ε.Ε. - ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1985-1995 19
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ 22
3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΑΡΝΤΙΦ - ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 22
4. Καινοτομία στο Πλαίσιο της Κοινωνίας της Γνώσης (2000) – Απόφαση Συμβουλίου Λισσαβόνας 27
5. Στόχος της Βαρκελώνης, Έρευνα και Καινοτομία 30

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (1997 – 2005) 32

1. Τρίτο Πολυετές Πρόγραμμα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1997-2000) 32
2. Μέτρα Χρηματοδοτικής Συνδρομής Υπέρ των Καινοτόμων Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) 32
3. 5° Πρόγραμμα Πλαίσιο 33
4. Πολυετές Πρόγραμμα Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας 38
5. 6° Πρόγραμμα Πλαίσιο 41
6. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Καινοτομία: 2005 - 42

Ε. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 45

1. Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας (ΠΑΚ) 45
   - 1.1 Επισκόπηση του Προγράμματος 45
   - 1.2 Κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο του ΠΑΚ 47
     - 1.2.1 Ο μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF) 47
     - 1.2.2 Ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ (SMEG) 50
     - 1.2.3 Το σύστημα ενίσχυσης των ικανοτήτων (CBS) 54
2. 7° Πρόγραμμα Πλαίσιο, 55
   - 2.1 Υπηρεσία Χρηματοδότησης Επιμερισμού Κινδύνου - Risk-sharing finance facility (RSFF) 56
   - 2.2 JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Size Enterprises) 57
3. Κοινοτικό Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων 61
   - 3.1 Σχέδιο Δράσης για την παροχή κρατικών Ενισχύσεων 61
   - 3.2 Κρατικές Ενισχύσεις και Κεφάλαια Υψηλού Κινδύνου 62
4. Πρωτοβουλία PRO INNO 64
5. Πρωτοβουλία Europe INNOVA 67

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 73

Συντομογραφίες

ΕΕ : Ευρωπαϊκή Ένωση

IRC: Κέντρα Αναδιανομής Καινοτομίας- Innovation Relay Centres

IPR: Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας- Intellectual Property Rights

Α.Εγχ.Π: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Ε&Α: Έρευνα και Ανάπτυξη

RITS: Φόρουμ των Καινοτόμων Περιφερειών της Ευρώπης

ΠΑΚ: Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας

ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

BISS: Σχήμα Υποστήριξης Επιχειρηματικής Καινοτομίας- Business Innovation Support Scheme

ΕΤΕπ : Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

ΕΤΕ : Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

ΣΔΕΚ: Σχέδιο Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων

GIF: Μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ ()·

SMEG: Μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ

CBS: Σύστημα ενίσχυσης των ικανοτήτων

RSFF Υπηρεσία Χρηματοδότησης Επιμερισμού Κινδύνου - Risk-sharing finance facility

5^{ο} ΠΠ: Πέμπτο Πρόγραμμα Πλαίσιο

6^{ο} ΠΠ: Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο

7ο ΠΠ: Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο

ΜΜΕ : Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

ERDF: Ταμείο Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Ανάπτυξης- European Regional Development Fund

Δ' ΚΠΣ: Τέταρτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

ΣΥΝΟΨΗ

Στα συμπεράσματα της Προεδρίας μετά τη Σύνοδο Κορυφής που πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2004 στις Βρυξέλες αναφέρεται :
«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η ανταγωνιστικότητα, η καινοτομία και η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος αποτελούν καθοριστικές προϋποθέσεις για την οικονομική μεγέθυνση, απαραίτητες για την οικονομία ως σύνολο και ιδιαίτερα σημαντικές για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Καθώς άλλοι παγκόσμιοι πρωταγωνιστές προχωρούν αλματωδώς, η Ένωση πρέπει να ενεργήσει πιο αποφασιστικά για να διατηρήσει την ικανότητα να στηρίζει το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο κατά τα επόμενα χρόνια».

Η παροχή χρηματοδότησης με τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου (επιχειρηματικά κεφάλαια) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία, τη στήριξη και την ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης οι οποίες ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές είναι καινοτομικού χαρακτήρα οι οποίες εκμεταλλεύονται και αξιοποιούν τα αποτελέσματα της έρευνας. Επομένως η ενίσχυση της αγοράς επιχειρηματικού κεφαλαίου συνδέεται άμεσα τόσο με την καινοτομία όσο και με την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Πολλές από τις πολιτικές και τα εργαλεία τα οποία αφορούν την ενίσχυση της χρηματοδότησης διατυπώνονται ταυτόχρονα και παράλληλα με τις πολιτικές και τα εργαλεία που έχουν σα στόχο την ενίσχυσης της καινοτομίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το «Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας» το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, και ταυτόχρονα μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος θα πραγματοποιείται η διαχείριση και η χρηματοδότηση των εργαλείων ενίσχυσης της αγοράς παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου. Η διασύνδεση που υπάρχει μεταξύ της καινοτομίας και της χρηματοδότησης, ιδιαίτερα των ΜΜΕ, είναι ο λόγος που παρουσιάζονται ταυτόχρονα οι ευρωπαϊκές πολιτικές για αυτά τα θέματα στο παρόν παραδοτέο.

Η δομή του παραδοτέου είναι η ακόλουθη:

Το πρώτο μέρος είναι εισαγωγικό και έχει σα στόχο αφενός να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο ορίζεται η καινοτομία, αφετέρου να κάνει μια επισκόπηση της επίδοσης της ΕΕ στην καινοτομία και να καταγράψει τα βασικά προβλήματα / προκλήσεις που αντιμετωπίζει τα τελευταία δέκα χρόνια και τα οποία συνοψίζονται σε: α) έλλειμμα καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ και των ανταγωνιστών της, β) σταθερές δαπάνες του ιδιωτικού τομέα σε Ε&Α κατά τα

τελευταία χρόνια και γ) μεγάλη ανομοιομορφία μεταξύ των κρατών – μελών ως προς την επίδοσή τους στην καινοτομία. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στα προβλήματα που έχουν καταγραφεί κατά τη λειτουργία της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ και στους τρόπους που συστήνονται για την ενίσχυσης της αγοράς και ιδιαίτερα της προσφοράς των κεφαλαίων.

Στο δεύτερο μέρος του παραδοτέου πραγματοποιείται μια ανασκόπηση των πολιτικών της ΕΕ όπως παρουσιάζονται μέσα από τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και των θεματικών Συμβουλίων και των Αποφάσεων. Αρχικά παρουσιάζεται συνοπτικά η πολιτική καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τα τέλη της δεκαετίας του ’80 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του ’90 και συγκεκριμένα μέχρι την έκδοση της Πράσινης Βίβλου και την υιοθέτηση του πρώτου Σχεδίου Δράσης για την καινοτομία.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διάστημα 1996-2005, όπως εκφράζεται μέσα από τα συμπεράσματα σημαντικών για το θέμα της καινοτομίας Συμβουλίων και Ευρωπαϊκών Συνόδων. Δίνεται έμφαση στα θέματα που αφορούν τη χρηματοδότηση της καινοτομίας και συγκεκριμένα στην πολιτική που υιοθετείται για την ενίσχυση της παροχής κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού ρίσκου και τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των καινοτόμων ΜΜΕ προς τα κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Η έμφαση δίνεται εξαιτίας της υψηλής σημασίας που έχουν οι καινοτόμες ΜΜΕ και ιδιαίτερα οι τεχνοβλαστοί στην μετατροπή της έρευνας σε καινοτομία. Επομένως, **ζωτικής σημασίας αποτελεί η διάθεση επαρκών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου που θα επιτρέψουν τη δημιουργία τους και τη στήριξή τους στα πρώτα τους στάδια (σποράς, εκκίνησης)**. Στο πλαίσιο αυτό περιγράφεται η πορεία υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων (ΣΔΕΚ). Η υλοποίηση του σχεδίου διήρκησε πέντε χρόνια και αποτέλεσε το διάστημα στο οποίο πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδο στην ΕΕ αναφορικά με την αναμόρφωση και τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου για την ενίσχυση των επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η πρόοδος υλοποίησης του ΣΔΕΚ περιγράφεται στις Ανακοινώσεις της Επιτροπής οι οποίες έχουν ως στόχο την ενημέρωση του Συμβουλίου. Η πρόοδος ή οι καθυστερήσεις που παρουσιάζονται καθορίζουν τις πολιτικές αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με το θέμα.

Παράλληλα, παρουσιάζονται τα Προγράμματα μέσω των οποίων υλοποιήθηκε η πολιτική της ΕΕ την περίοδο 1996 – 2005.

Στο τελευταίο μέρος του παραδοτέου παρουσιάζεται η πολιτική της ΕΕ στο θέμα της χρηματοδότησης της καινοτομίας όπως εκφράζεται μέσα από τις Συνόδους του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου και από τα Προγράμματα μέσω των οποίων υλοποιείται η πολιτική της ΕΕ. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται:

- Τα προγράμματα ΠΑΚ, 7^{ο} ΠΠ και δίνεται έμφαση στα εργαλεία χρηματοδότησης που εντάσσονται σε αυτά.
- Η πρωτοβουλία JEREMIE η οποία έχει σα στόχο να βελτιώσει την πρόσβαση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε κεφάλαια μέσω δανείων (loans), επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital), εγγυήσεων, μικροπιστώσεων.
- Το πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων και δίνεται έμφαση στις κρατικές ενισχύσεις και τα κεφάλαια υψηλού κινδύνου.
- Οι πρωτοβουλίες INNO – PRO και Europe – Innova οι οποίες θα συνεχίσουν και θα διευρύνουν τις δραστηριότητες προηγούμενων δράσεων.

Α. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η έννοια της καινοτομίας έχει εξελιχθεί σημαντικά τα τελευταία σαράντα χρόνια. Σήμερα η καινοτομία ορίζεται ως:

- Διαδικασία επίλυσης προβλημάτων[1]
- Διαδικασία η οποία επιτελείται πρωταρχικά μέσα σε εμπορικές επιχειρήσεις, στις οποίες ο ρόλος των κυβερνητικών οργανισμών και των δημόσιων εργαστηρίων είναι δευτερεύουσας σημασίας
- Διαδραστική διεργασία η οποία περιλαμβάνει σχέσεις μεταξύ οντοτήτων / επιχειρήσεων διαφορετικών παραγόντων.[2] Οι σχέσεις είναι τόσο τυπικές όσο και άτυπες και τοποθετούν τις επιχειρήσεις μέσα σε ένα εμπορικό δίκτυο
- Διαφοροποιημένη Διαδικασία Μάθησης. Η μάθηση είναι αποτέλεσμα διαφορετικών δραστηριοτήτων: μάθηση μέσω χρήσης, μάθηση μέσω δράσης, ή μάθηση μέσα από την ανταλλαγή και από κοινού χρήση[3] εσωτερικών και εξωτερικών πηγών γνώσης[4] και της ικανότητας απορρόφησης αυτής της γνώσης από τις εταιρείες[5].
- Διαδικασία η οποία περιλαμβάνει την ανταλλαγή κωδικοποιημένης και άρρητης γνώσης.[6]
- Διαδραστική διεργασία μάθησης και ανταλλαγής μεταξύ αλληλοεξαρτώμενων παραγόντων το οποίο οδηγεί στη δημιουργία ενός καινοτόμου συστήματος ή ενός καινοτόμου δικτύου (cluster).[7]

Σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΟΣΑ στο «Εγχειρίδιο Frascati" ως καινοτομία ορίζεται η μετατροπή μιας ιδέας σε εμπορικό προϊόν ή υπηρεσία, η δημιουργία μιας νέας ή βελτιωμένης διαδικασίας παρασκευής ή διανομής, ή ένα νέο μοντέλο παροχής μιας κοινωνικής υπηρεσίας. Στον ορισμό αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη ***διαδικασία*** της καινοτομίας.

16/10/2007

[1] *Dosi, G. (1982), «Technological Paradigms and Technological Trajectories, Research Policy»,11:3, pp. 147-162.*

[2] *Kline, S.J. and Rosenberg, N. (1986), «An Overview of Innovation», pp. 275-306, in Landau, R.and Rosenberg N. eds. «The positive Sum Strategy. Harnessing Technology for Economic Growth» Washington, D.C., National Academy Press.*

[3] *Rosenberg, N. (1982), «Inside the Black Box: Technology and Economics», New York, Cambridge University Press; Lundvall, G.A. (1995). National Systems of Innovation, London, Printer.*

[4] *Dogson, M. (1991), «The Management of Technological Learning: Lessons from a Biotechnology Company», Berlin, Walter&Gruyter.*

[5] *10 Cohen, W.M. and Levinthal, D.A. (1990). «Absorptive Capacity: a New Perspective on Learning and Innovation», Administrative Science Quarterly, 35, pp. 128-152.*

[6] *Patel, P.and Pavitt, K. (1994). «National Innovation Systems: Why they are important and how they might be measured and compared», Economics of Innovation and New Technology, 3, pp. 77-95; Winter, S.G. (1987).*

[7] *«Knowledge and Competence as Strategic Assets», in Teece, D.J. ed. The competitive Challenge. Strategies for Industrial Innovation and Renewal, USA, Harper&Row.*

Ωστόσο υπάρχει περίπτωση ο όρος καινοτομία να αναφέρεται στο νέο προϊόν / υπηρεσία που κυκλοφορεί στην αγορά. Σε αυτήν την περίπτωση η έμφαση δίνεται στο ***αποτέλεσμα***.

Στο συγκεκριμένο παραδοτέο με τον όρο καινοτομία θα αναφερόμαστε στην «ανανέωση και μεγέθυνση της ποικιλίας των προϊόντων και των υπηρεσιών καθώς και των συνδεδεμένων αγορών, στην ανάπτυξη και λειτουργία νέων μεθόδων παραγωγής, τροφοδοσίας και διανομής, στην εισαγωγή αλλαγών στον τρόπο διαχείρισης, οργάνωσης εργασίας και των συνθηκών εργασίας και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού». Ο όρος αυτός ακολουθεί τον ορισμό που αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο για την Καινοτομία του 1995[8] και η οποία αποτέλεσε σταθμό για τις πολιτικές που ακολούθησε η Ευρωπαϊκή Ένωση τα επόμενα χρόνια.

16/10/2007

[8] *European Commission's 1995 Green Paper on Innovation COM (1995) 688.*

Β. Η ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

1. Συστήματα Καινοτομίας

Η καινοτομία αρχικά αντιμετωπίζονταν ως μια γραμμική διαδικασία η οποία περιλάμβανε τη μετάβαση από τη νέα γνώση (τη νέα τεχνολογία) στο νέο προϊόν. Σήμερα η θεώρηση έχει αλλάξει και έχει γίνει κατανοητό ότι η καινοτομία δεν είναι ούτε μοναδική ούτε γραμμική, αλλά συστημική. Προκύπτει από τις σύνθετες αλληλεπιδράσεις μεταξύ πολλών ατόμων, φορέων και το λειτουργικό περιβάλλον τους. Για τη μελέτη του φαινομένου της καινοτομίας αναπτύχθηκαν πέντε διαδοχικές θεωρίες οι οποίες καταδεικνύουν την πορεία προς την αποδοχή της αυξημένης σημασίας των κοινωνικών παραμέτρων στην ενίσχυση της καινοτομίας. Επιγραμματικά αναφέρονται οι θεωρίες αυτές με χρονολογική σειρά εμφάνισης:

1. Η καινοτομία προκύπτει από την επιστήμη και την αξιοποίηση των επιστημονικών αποτελεσμάτων (technology push).
2. Η καινοτομία προκύπτει από τις ανάγκες της αγοράς (market pull).
3. Η καινοτομία πηγάζει από τους δεσμούς μεταξύ παραγόντων της αγοράς.
4. Η καινοτομία πηγάζει από τα τεχνολογικά δίκτυα.
5. Η καινοτομία πηγάζει από τα κοινωνικά δίκτυα.

Η μετάβαση και εξέλιξη του τρόπου γένεσης της καινοτομίας από τα τεχνολογικά στα κοινωνικά δίκτυα προέκυψε από την ανάγκη να μετατραπεί η πληροφορία σε γνώση. Η καινοτομία απαιτεί τη χρήση πολλών μορφών γνώσεων και όχι μόνο της τεχνολογικής και επιστημονικής γνώσης. Επιπλέον απαιτεί το συνδυασμό των γνώσεων διαφορετικών παραγόντων. Οι εταιρίες που επιτυγχάνουν στην πραγματοποίηση των πλήρων επιστροφών από τις τεχνολογίες και τις καινοτομίες τους είναι αυτές που είναι σε θέση να αξιοποιήσουν όχι μόνο τις νέες τεχνολογίες που ανέπτυξαν ή χρησιμοποιούν αλλά και το δυναμικό τους σε άλλους τομείς της επιχείρησής τους. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, η καινοτομία δεν είναι συνώνυμη με την (υψηλή) τεχνολογία αν και το τεχνολογικό στοιχείο είναι συνήθως παρόν αν όχι ο καθοριστικός παράγοντας στη δημιουργία, κατασκευή και διανομή των προϊόντων και των υπηρεσιών. Η κατοχή και διαχείριση των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων είναι απαραίτητη για δύο λόγους:

- για να οδηγήσει στην τεχνολογική πρόοδο. **Η δημιουργία και ανάπτυξη νέων εταιρειών υψηλής τεχνολογίας αποτελεί βασικό παράγοντα στην τελειοποίηση και στη διάδοση της τεχνολογίας**.
- για να γίνει κατανοητή η χρήση των νέων τεχνολογιών ανεξάρτητα από την προέλευσή τους.

Η Πράσινη Βίβλος το 1995 διαπίστωνε αυτό που ονόμαζε «Ευρωπαϊκό Παράδοξο».

2. Η επίδοση της ΕΕ

Η επιστημονική επίδοση της ΕΕ έναντι των κύριων ανταγωνιστών της (Αμερική, Ιαπωνία), είναι ανάλογη, αν όχι καλύτερη σε κάποιους τομείς. Ωστόσο, η τεχνολογική και εμπορική απόδοσή της στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας όπως η ηλεκτρονική και οι τεχνολογίες πληροφοριών έχει επιδεινωθεί. Μια από σημαντικές αδυναμίες της Ευρώπης βρίσκεται στην μειωμένη ικανότητα που εμφανίζει να μετασχηματίζει τα αποτελέσματα της τεχνολογικής έρευνας και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε καινοτομικό προϊόν με ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Η πολιτική της ΕΕ τα τελευταία 20 χρόνια, δηλαδή από το 1995, οπότε και έγινε η παραπάνω διαπίστωση χρησιμοποιήθηκε ένα μίγμα εργαλείων και πολιτικών που είχαν σα στόχο την βελτίωση της επίδοσης της ΕΕ στην καινοτομία. Για να μπορεί να καταγραφεί η επίδοση της ΕΕ στο σύνολο των κρατών-μελών αναπτύχθηκε ένα επιμέρους σύστημα δεικτών μέτρησης της καινοτομίας. Στόχος είναι η κάθε ομάδα δεικτών να καταγράφει και να παρακολουθεί μια διαφορετική διάσταση του φαινομένου της καινοτομίας.

Μετά την τελευταία αναθεώρηση, το ετήσιο σύστημα δεικτών καινοτομίας[9] περιλαμβάνει 26 δείκτες οι οποίοι ομαδοποιούνται σε πέντε κατηγορίες:

1. Παράγοντες που Οδηγούν στην Καινοτομία
2. Δείκτες Δημιουργίας Γνώσης
3. Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα

} Δείκτης Μέτρησης Εισροών Καινοτομίας

4. Εφαρμογές
5. Πνευματική Ιδιοκτησία

} Δείκτης Μέτρησης Εκροών Καινοτομίας

16/10/2007

[9] http://trendchart.cordis.lu/tc_innovation_scoreboard.cfm

Όπως βεβαιώνει η καταγραφή των δεικτών καινοτομίας από το 2002 κι έπειτα, αν και η επίδοση της ΕΕ έχει βελτιωθεί εξακολουθεί να εμφανίζει αδύνατα σημεία τα οποία παραμένουν τα ίδια τα τελευταία δέκα χρόνια.

Ένα χαρακτηριστικό της καινοτομίας στην ΕΕ είναι η διαφοροποίηση μεταξύ των κρατών-μελών. Με χρήση των δεικτών καινοτομίας και σύμφωνα με την έκθεση του 2006[10], διαπιστώνεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση ως προς την επίδοση μεταξύ των κρατών μελών, των υποψηφίων και των συνδεδεμένων χωρών. Συνολικά γίνεται μέτρηση της επίδοσης της καινοτομίας σε 33 χώρες. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η τιμή του ετήσιου δείκτη καινοτομίας της κάθε χώρας ως προς το μέσο ρυθμό ανάπτυξης του δείκτη. Με βάση το διάγραμμα αυτό οι χώρες μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις κατηγορίες:

- Οι επικεφαλείς χώρες (Ελβετία, Φιλανδία, Σουηδία, και Δανία)
- Οι χώρες που έχουν επίδοση αντίστοιχη του μέσου όρου (Γαλλία, Λουξεμβούργο, Ιρλανδία, Μ. Βρετανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Αυστρία, Νορβηγία, Ιταλία και Ισλανδία)
- Οι χώρες που συγκλίνουν προς το μέσο όρο (Σλοβενία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Τσεχία, Λιθουανία, Λετονία, Ελλάδα, Κύπρος και Μάλτα)
- Οι χώρες που υποχωρούν και αποκλίνουν από το μέσο όρο

16/10/2007

[10] "European Innovation Progress Report 2006", DG Enterprise and Industry, European Commission, ISSN 1683-349X

Σχήμα 1[10]: Δείκτης Καινοτομίας των χωρών της ΕΕ, των υποψηφίων και συνδεδεμένων ως προς τον μέσο ρυθμό αύξησής του

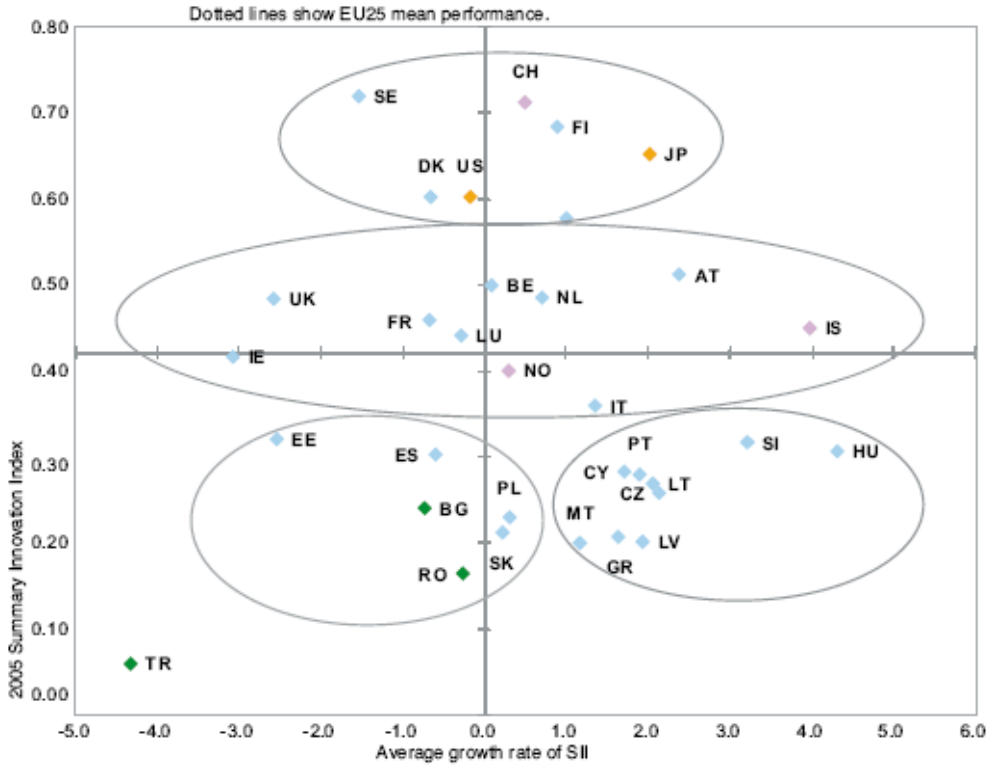

Αναφορικά με το χάσμα στην επίδοση της καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ και των ανταγωνιστών της, η ίδια έκθεση καταγράφει τα ακόλουθα: αν και έχουν γίνει βήματα προόδου, ακόμη και σήμερα εξακολουθεί η επίδοση της ΕΕ να είναι χειρότερη. Χρησιμοποιώντας ένα σύστημα δεκαέξι δεικτών για τους οποίους μπορούν να βρεθούν συγκρίσιμα στοιχεία διαπιστώνεται ότι το χάσμα μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ παραμένει σταθερό. Οι διαφορές στην τιμή του σύνθετου δείκτη μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ μπορούν να αποδοθούν στατιστικά σε τρεις βασικούς δείκτες: α) αριθμός πατέντων, β) αριθμός ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση και γ) δαπάνες ΤΠΕ. Επιπλέον, σημαντικό είναι το χάσμα που υπάρχει σε επιμέρους δείκτες όπως στις δαπάνες Ε&Α του δημόσιου τομέα και στις εξαγωγές προϊόντων υψηλής τεχνολογίας. Ενισχύεται η πρωτοκαθεδρία της ΕΕ στις δαπάνες Ε&Α των πανεπιστημίων που χρηματοδοτούνται από τις επιχειρήσεις και τα εμπορικά σήματα (community trade mark).

Διευρύνεται το χάσμα ως προς την επίδοση σε θέματα καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας. Η διαφορά στην τιμή του σύνθετου δείκτη μέτρησης της καινοτομίας μπορεί να αποδοθεί στατιστικά σε μεμονωμένους δείκτες όπως: α) στον αριθμό πατέντων, β) τις δαπάνες σε ΤΠΕ καθώς και γ) τις δαπάνες σε Ε&Α τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Μείωση της διαφοράς παρατηρήθηκε αποκλειστικά στο δείκτη που αφορά τους απόφοιτους σχολών επιστήμης και τεχνολογίας.

Σχήμα 2[10]: ***Το χάσμα στην καινοτομία μεταξύ Ε25 (θεωρείται ότι η τιμή είναι 0,00), Ε15 ΗΠΑ και Ιαπωνία***

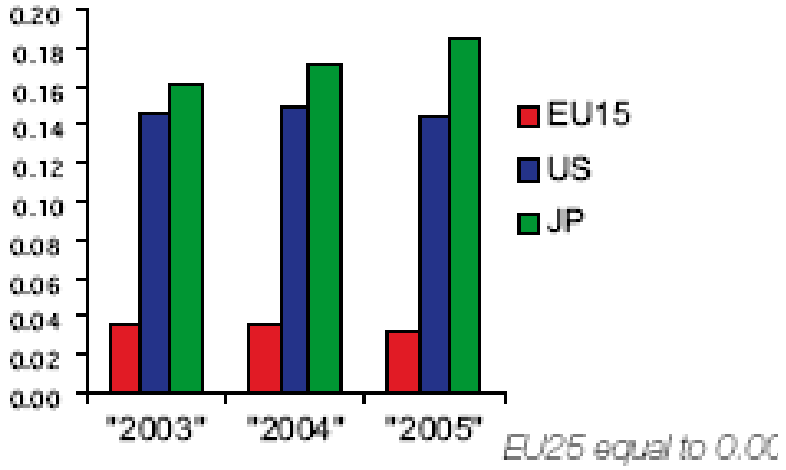

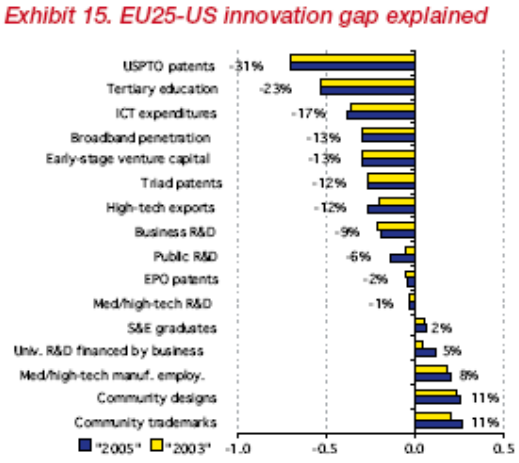

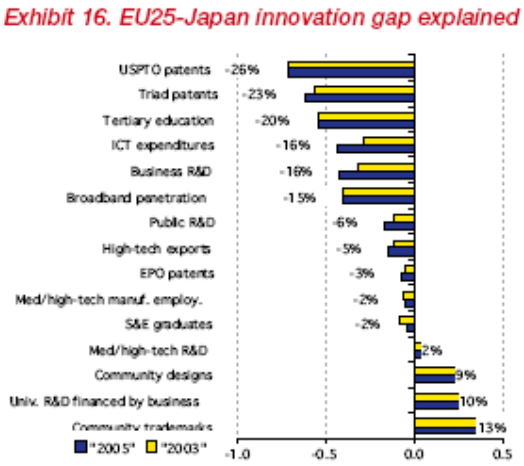

Ένα σημαντικό πρόβλημα που δικαιολογεί την επίδοση της ΕΕ στην καινοτομία είναι η σταθερότητα η οποία παρουσιάζεται στις δαπάνες Ε&Α. Όπως εμφανίζεται στο Σχήμα οι δαπάνες έχουν παραμείνει σταθερές, υποδηλώνοντας ότι απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες άμεσα για την αύξησή τους και για την επίτευξη του στόχου που τέθηκε στην Βαρκελώνη.

Τέλος, όταν εξετάζεται ο σύνθετος δείκτης που προκύπτει ως λόγος του σύνθετου δείκτη «εισροών καινοτομίας» προς το σύνθετο δείκτη «εκροές καινοτομίας» προκύπτει ότι οι περισσότερες χώρες έχουν αντίστοιχη επίδοση των δύο δεικτών, εκτός από κάποιες εξαιρέσεις. Βρέθηκε ότι οι χώρες οι οποίες έχουν καλύτερη επίδοση στις εκροές καινοτομίας ως προς τις εισροές καινοτομίας είναι εκείνες στις οποίες η εσωτερική αγορά είναι θετική ως προς την αγορά και χρήση καινοτόμων προϊόντων και αγορών.

Παρά τη διαφοροποίηση που όπως αναφέραμε υπάρχει μεταξύ των κρατών της Ευρώπης ως προς την επίδοση στην καινοτομία και τις προκλήσεις που εμφανίζονται, τρία είναι τα κοινά σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι χώρες:

1. Η αύξηση των δαπανών σε Ε&Α του ιδιωτικού τομέα
2. Η αύξηση του ποσοστού των απόφοιτων από σχολές θετικής κατεύθυνσης και πολυτεχνείων
3. Η όλο και περισσότερο μαζική συμμετοχή των πολιτών σε δραστηριότητες δια βίου εκπαίδευσης/ μάθησης.

3. Χρηματοδότηση της Καινοτομίας στην ΕΕ – Αγορά Κεφαλαίων Υψηλού Επιχειρηματικού Ρίσκου

Στη μελέτη που δημοσιεύτηκε το 2003[11] για την ενίσχυση των δράσεων Ε&Α στην ΕΕ με στόχο την επίτευξη του στόχου της Βαρκελώνης για αύξηση των δαπανών σε Ε&Α στο 3% του ΑεγχΠ. γίνεται ανάλυση των διαφορετικών τρόπων χρηματοδότησης της Ε&Α με άμεσο ή έμμεσο τρόπο και τονίστηκε ότι ένας έμμεσος, αλλά **εξαιρετικά αποτελεσματικός τρόπος χρηματοδότησης** της Ε&Α αποτελεί και η παροχή κεφαλαίων υψηλού κινδύνου. Η μελέτη αναφερόταν στη διάκριση μεταξύ των όρων «επιχειρηματικά κεφάλαια» και «κεφάλαια υψηλού κινδύνου», τονίζοντας ότι ο δεύτερος όρος είναι ευρύτερος του πρώτου και περιλαμβάνει όλους τους τύπους χρηματοδότησης. Στη μελέτη επίσης αναγνωρίζονταν η **ύπαρξη ελλείψεων τόσο στην προσφορά όσο και στη ζήτηση κεφαλαίων υψηλού κινδύνου** και υπογραμμίζονταν ότι για την αντιμετώπιση της έλλειψης στην προσφορά υπάρχουν διαφορετικά σχήματα ενισχύσεων που χρησιμοποιούν τα κράτη – μέλη. Σύμφωνα με τη μελέτη, οι τύποι ενισχύσεων είναι οι ακόλουθοι:

- Επένδυση του Κράτους για τη δημιουργία Ταμείων Επιχειρηματικού Κεφαλαίου (υποκατάσταση των ιδιωτών επενδυτών)
- Επένδυση του Κράτους μαζί με ιδιώτες επενδυτές για τη δημιουργία Ταμείων Επιχειρηματικού Κεφαλαίου
- Παροχή χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων
- Εγγυήσεις σε επενδυτές κεφαλαίων υψηλού κινδύνου ή στα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων για ένα ποσοστό των κεφαλαίων που επενδύθηκαν σε περίπτωση απωλειών ή εγγυήσεις των δανείων που θα πάρουν οι επενδυτές ή τα ταμεία για να επενδύσουν σε κεφάλαια υψηλού κινδύνου.

16/10/2007

[11] "Raising EU R&D Intensity: Improving the effectiveness of the mix of Public Support Mechanisms for Private Sector Research and Development. Report to the European Commission by the Independent Expert Group", DG of Research, 2003

- Άλλα οικονομικά εργαλεία προς όφελος του επενδυτή ή του ταμείου επιχειρηματικών κεφαλαίων για την εξεύρεση επιπλέον κεφαλαίων προς χρηματοδότηση.
- Φορολογικά Κίνητρα στα Ταμεία Επιχειρηματικών Κεφαλαίων στους διαχειριστές τους ή / και στους επενδυτές σε περίπτωση πραγματοποίησης επενδύσεων κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.

Ο τρόπος και χρόνος κατά τον οποίο γίνεται χρήση των παραπάνω σχημάτων εξαρτάται από το περιβάλλον και το βαθμό ανάπτυξης της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Γενικά, σε περιοχές που η αγορά δεν είναι ανεπτυγμένη προτιμούνται σχήματα υποκατάστασης των ιδιωτών επενδυτών ή καταμερισμού των απωλειών από επενδύσεις. Στόχος είναι να εισέλθουν στην αγορά επενδυτές και managers ώστε να αποκτήσουν εμπειρία και να αναπτύξουν την αγορά. Όταν αρχίζει η προσφορά ιδιωτικών κεφαλαίων και πραγματοποιείται η εμφάνιση επενδυτών, τότε η εμμονή στα παραπάνω εργαλεία μπορεί να δημιουργήσει στρεβλώσεις στην αγορά. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να γίνεται χρήση πιο εξελιγμένων εργαλείων όπου θα αναφέρονται μεγαλύτερα χρηματικά ποσά.

Σε κάθε περίπτωση όπως ανέφερε η έκθεση θα πρέπει να γίνεται διάκριση στην ύπαρξη διαφορετικών χασμάτων που υπάρχουν σε υποκατηγορίες της αγοράς κεφαλαίων υψηλού κινδύνου. Ως τέτοια χάσματα ανέφερε:

- Το χάσμα ύπαρξης θερμοκοιτίδων
- Το χάσμα στην παροχή κεφαλαίων σποράς και αρχικού σταδίου
- Το χάσμα που προέρχεται από την επιφυλακτικότητα επένδυσης των ιδρυμάτων σε ταμεία κεφαλαίων υψηλού κινδύνου
- Τα χάσμα που προκύπτει από την έλλειψη επιχειρηματικών αγγέλων
- Τα χάσμα που προκύπτει εξαιτίας της μειωμένης ζήτησης.

Τα μέτρα ενίσχυσης και τα σχήματα που σχεδιάζουν και υλοποιούν τα κράτη-μέλη θα πρέπει να είναι κατάλληλα για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων χασμάτων που παρουσιάζει η αγορά στην οποία απευθύνονται.

Την ίδια χρονιά το 2003, η Γενική Γραμματεία Επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέδωσε Ανακοίνωση[12] η οποία αναφέρονταν στην πρόσβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων

16/10/2007

[12] ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, Πρόσβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, Βρυξέλλες, 01.12.2003, COM(2003) 713 τελικό

σε χρηματοδότηση. Στην Ανακοίνωση αναφέρονταν ότι τα καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ επιτυγχάνονται όταν ο δημόσιος τομέας συνεργάζεται με τις αγορές και ενεργεί ως καταλύτης για την ενθάρρυνση της ανάπτυξής τους. Αποτυπώνοντας την κατάσταση που υπήρχε τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή ανέφερε ότι «τα προβλήματα χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε φάση εκκίνησης απαιτούν μακροπρόθεσμες λύσεις στις οποίες θα συμμετέχει ο δημόσιος τομέας. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν προγράμματα και όργανα που αποσκοπούν στην κάλυψη του κενού χρηματοδότησης των ΜΜΕ που βρίσκονται σε πρώιμα στάδια, το οποίο οφείλεται στους υψηλούς κινδύνους και τα υψηλά γενικά έξοδα. Οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί υποστήριξης εκ μέρους του δημοσίου πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι στις τοπικές συνθήκες και να είναι απλοί και ευπρόσιτοι. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο χρησιμοποιώντας τοπικές τράπεζες και ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου ως ενδιάμεσους – όπως συμβαίνει με τα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα».

Στα συμπεράσματά της η Ανακοίνωση ανέφερε ότι για την αποτελεσματική προώθηση της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, οι περαιτέρω Ευρωπαϊκές, Εθνικές και Περιφερειακές δράσεις του δημόσιου τομέα πρέπει να εστιάζονται σε τρεις τομείς της χρηματοδότησης των ΜΜΕ:

(1) βελτίωση του πλαισίου
(2) έμφαση στη χρηματοδότηση σε πρώιμα στάδια, ιδίως στις εγγυήσεις και το μικροδανεισμό και,
(3) αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στους ισολογισμούς των ΜΜΕ.

Ιδιαίτερα αναφορικά με την έμφαση στη χρηματοδότηση σε πρώιμα στάδια, η Ανακοίνωση τόνιζε ότι εξαιτίας του κενού που εξακολουθεί να υφίσταται όσον αφορά τη χρηματοδότηση σε πρώιμα στάδια είναι απαραίτητο να συνεχίσει ο δημόσιος τομέας να συνεργάζεται με τον ιδιωτικό τομέα για να υπερνικηθεί το πρόβλημα αυτό. Τα μέσα εγγυήσεων που είναι ευπρόσιτα στο ευρύ κοινό, τα οποία καταμερίζουν τον κίνδυνο μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις δυσκολίες των ΜΜΕ όσον αφορά τη λήψη τραπεζικών δανείων. Ο μικροδανεισμός μπορεί να προσφέρει στις start-up επιχειρήσεις μια αποφασιστικής σημασίας βοήθεια και οι εγγυήσεις δανείων θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά για την προώθηση τέτοιων δανείων. Η χρήση εθνικών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και εθνικών προγραμμάτων καθιστά δυνατή την αναπροσαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων στις διαφορετικές συνθήκες χρηματοδότησης παρέχοντας συμπληρωματική μόχλευση σε προγράμματα που στοχεύουν στο κενό χρηματοδότησης όσον αφορά τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ σε πρώιμα στάδια.

Η ανάγκη βελτίωσης της ροής χρηματοδότησης της καινοτομίας τονίζεται επίσης τόσο στην Πράσινη Βίβλο για την Επιχειρηματικότητα[13] όσο και στο Σχέδιο Δράσης που προέκυψε. Για να αυξηθούν τα ίδια κεφάλαια και να τονωθεί περαιτέρω η ανάπτυξη των επιχειρήσεων, η Επιτροπή θα εντείνει τις προσπάθειές της για την αποτελεσματικότερη διαθεσιμότητα **κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, χρηματοδότησης επιχειρηματικών αγγέλων και επενδύσεων από ιδιώτες *(«επιχειρηματικοί άγγελοι»)***. Η Επιτροπή παρέχει επίσης κριτήρια για την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη-μέλη με σκοπό τη στήριξη της χρηματοδότησης μέσω κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου δυνάμει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

Το 2005 διεξήχθη έρευνα που είχε ως στόχο την καταγραφή καλών πρακτικών στη δημιουργία και διαχείριση σχημάτων που είχαν σα στόχο την ενίσχυση της αγοράς κεφαλαίων υψηλού κινδύνου μέσω δημοσίων επενδύσεων με τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων ή σε θερμοκοιτίδες και ΜΜΕ.[14]

Μετά από μία ανασκόπηση σχετικά με τις εξελίξεις στις αγορές κεφαλαίων υψηλού κινδύνου στην Ευρώπη, η επιτροπή συμπέρανε τα ακόλουθα:

- Υπάρχει μια μακροχρόνια αποτυχία της αγοράς να καλύψει τις ανάγκες σε παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου πράγμα που υπαγορεύει τη λήψη δράσης από τους δημόσιους φορείς.
- Η γενική κατάτμηση της αγοράς κεφαλαίων υψηλού κινδύνου στην Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπιστεί σε όλα τα επίπεδα.
- Υπάρχει χάσμα στην παροχή μετοχικού κεφαλαίου στην αγορά κεφαλαίων υψηλού κινδύνου:
- Η αποτυχία της αγορά στη χρηματοδότηση στο αρχικό στάδιο οφείλεται τόσο σε προβλήματα στην παροχή όσο και στη ζήτηση κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.
- Ένας τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος που εμφανίζεται στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο αποτελεί και η μόχλευση των υπαρχόντων επενδύσεων στο αρχικό στάδιο μέσω από κοινού επενδύσεων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα
- Η παροχή κινήτρων για την ομαλή μεταφορά της τεχνολογίας μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων θα διευκολύνει τη γέννηση και ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων.
- Η προώθηση της αποδοτικότητας της βιομηχανίας των επιχειρηματικών κεφαλαίων θα βοηθήσει στο να προκύψουν μακροχρόνια οφέλη για τους επενδυτές.

16/10/2007

[13] "Green Paper for Entrepreneurship", European Commission, 2003

[14] "Best practices of public support for early-stage equity finance Final report of the expert group", September 2005, European Commission

- Ο περιορισμός της κατάτμησης/τμηματοποίησης της αγοράς μετοχικών κεφαλαίων ανάπτυξης θα αυξήσει τις αρχικές δημόσιες προσφορές για τις εταιρείες που στηρίζονται σε επιχειρηματικά κεφάλαια.

Απαιτείται δράση και στην πλευρά της ζήτησης των επιχειρηματικών κεφαλαίων:

- Η συνεργασίες δημοσίου – ιδιωτικού τομέα μπορούν να βοηθήσουν τους επιχειρηματίες που αναζητούν χρηματοδότηση να κατανοήσουν τις ανησυχίες των εκπροσώπων των επιχειρηματικών κεφαλαίων και να αξιολογήσουν διαφορετικές χρηματοδοτικές επιλογές.

Για την περιγραφή του ρόλου του Δημοσίου τα ακόλουθα σημεία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- Καλύτερα αποτελέσματα στην αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο μπορούν να επιτευχθούν όταν ο δημόσιος τομέας συνεργάζεται με τον ιδιωτικό τομέα και παρέχει κίνητρα στα Ταμεία να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.
- Ο βαθμός ανάπτυξης της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων έχει επίπτωση στα εργαλεία που θα χρησιμοποιήσει ο δημόσιος τομέας ώστε στο στάδιο της ανάπτυξης του δυναμικού της αγοράς τα σχήματα να υποστηρίξουν την ανάπτυξη και την επιβίωση των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Για να διαπιστωθεί η χρησιμότητα των πρωτοβουλιών του δημοσίου, η αξιολόγηση των λειτουργιών και των αποτελεσμάτων αποτελεί ένα αναγκαίο εργαλείο:

Εξετάζοντας τα πιθανά κριτήρια καλών πρακτικών προκύπτει ότι:

- Υπάρχει ένα κοινό πλαίσιο κατανόησης μεταξύ των κρατών - μελών σχετικά με τα προβλήματα και τις δράσεις που αναλαμβάνει ο δημόσιος τομέας στη χρηματοδότηση σε επιχειρήσεις που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο.
- Ο βαθμός ανάπτυξης της αγοράς κεφαλαίων υψηλού κινδύνου είναι διαφορετικός στα κράτη - μέλη. Λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω, η Επιτροπή συμφώνησε ότι οι δράσεις του δημοσίου τομέα είναι κατάλληλες όταν προσαρμόζονται στην κατάσταση και τις ανάγκες της αγοράς.
- Ωστόσο, τα βασικά χαρακτηριστικά και κριτήρια για καλά προγράμματα είναι κοινά και μπορούν να έχουν ευρεία εφαρμογή.

Γ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

1. Ε.Ε. - Περίοδος 1985-1995

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη από τα τέλη του 1980 αναγνώρισε τη σημασία της Καινοτομίας στην ανάπτυξη και την πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γι αυτό το λόγο αποφάσισε υπέρ της υλοποίησης προγραμμάτων που θα είχαν σα στόχο την ενίσχυση της καινοτομίας των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ. Η χρηματοδότηση της καινοτομίας αποτέλεσε ένα βασικό στοιχείο των προγραμμάτων αυτών και ιδιαίτερα η χρηματοδότηση της καινοτομίας μέσα από την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η ανάγκη για την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων και γενικότερα κεφαλαίων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου γίνεται εντονότερη και ενισχύεται από τα μέσα της δεκαετίας του ‘90 και μετά. Τα προγράμματα ενίσχυσης της καινοτομίας και της ενίσχυσης χρηματοδότησης της καινοτομίας υλοποιούνται από τη Γ.Γ. Έρευνας καθώς και τη Γ.Γ. Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας.

Στις 13 Απριλίου 1989 αποφασίζεται από το Συμβούλιο η υλοποίηση του προγράμματος **SPRINT**[15]**.** Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε την περίοδο 1989 – 1994 και αποσκοπούσε:

1. στην ενίσχυση της ικανότητας για καινοτομία των ευρωπαίων παραγωγών αγαθών και υπηρεσιών με την προοπτική της μεγάλης αγοράς του 1993.
2. στην προώθηση της ταχείας διείσδυσης των νέων τεχνολογιών και στη διάδοση των καινοτομιών μέσα στο σύνολο του οικονομικού ιστού της Κοινότητας και στην ενίσχυση με τον τρόπο αυτό της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας στο θέμα της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας.
3. στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και στη συνοχή των υφισταμένων, εθνικών, περιφερειακών και κοινοτικών οργάνων και πολιτικών στον τομέα της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας.

Στην απόφαση του προγράμματος δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εξεύρεση και στην κινητοποίηση πόρων (δημόσιων και ιδιωτικών) για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας.

16/10/2007

[15] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 112 της 24/04/1989 σ. 0012 – 0017,* **Απόφαση αριθ. 89/286/ΕΟΚ**

Ωστόσο, στο ανωτέρω πρόγραμμα δε γίνεται ακόμη συγκεκριμένη αναφορά στην παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Αντίθετα το 1993 γίνεται μια σαφής αναφορά στην παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πολυετές πρόγραμμα κοινοτικών δράσεων για την περαιτέρω ενίσχυση των τομέων προτεραιότητας και την εξασφάλιση της συνέχειας και παγίωσης της πολιτικής υπέρ των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων (ΜΜΕ), στην Κοινότητα[16]. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι απαιτείται η ενθάρρυνση της δημιουργίας καλύτερου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος. Για την επίτευξη του στόχου αυτού προτείνεται α) η εξέταση των δυνατοτήτων διευκόλυνσης της πρόσβασης των ΜΜΕ στις πηγές χρηματοδότησης και εγγύησης, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών αμοιβαίας εγγύησης και **των επιχειρηματικών κεφαλαίω**ν, β) η ανάλυση του κατά πόσον είναι σκόπιμο και εφικτό να αναπτυχθούν δευτερεύουσες χρηματιστηριακές αγορές και γ) η διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία θέτει στη διάθεσή τους η Κοινότητα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται χρηματοδότηση των επιχειρήσεων.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Τέταρτου Προγράμματος Πλαισίου (4ο ΠΠ)[17] και συγκεκριμένα στην τρίτη δράση του προγράμματος προβλέπεται η διάδοση και βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων των κοινοτικών δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης. Στόχος είναι η βελτίωση της διάδοσης και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας και η δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για τη μεταφορά και την απορρόφηση των νέων τεχνολογιών, ανεξαρτήτως προελεύσεως από τη βιομηχανία, και ιδίως από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε ολόκληρη την Κοινότητα και ειδικότερα στα κράτη μέλη και τις περιοχές που ωφελούνται λιγότερο από τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης.

Το χρηματοοικονομικό περιβάλλον της διάδοσης των τεχνολογιών αποτελεί σημαντικό τομέα της δράσης αυτής. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει έμμεσα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των χρηματοοικονομικών κύκλων και των εργοληπτών τεχνολογικών έργων, στη στήριξη της εγκατάστασης αποτελεσματικών συστημάτων κινητοποίησης των ιδιωτικών κεφαλαίων και της εξόδου επενδύσεων («exit»), καθώς και στην ανάλυση και προώθηση των καταλληλότερων νομικών δομών.

Στο πλαίσιο του 4ου ΠΠ υλοποιήθηκαν πρωτοβουλίες και έργα τα οποία βοήθησαν σημαντικά στη δημιουργία δικτύων για τη διασύνδεση των παραγόντων της καινοτομίας.

16/10/2007

[16] *ΕΕ L 161 της 2.7.1993, σ. 68 έως 74,* **Απόφαση αριθ. 93/379/ΕΟΚ**

[17] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 126 της 18/05/1994 σ. 0001 – 0033,* **Απόφαση αριθ. 1110/94/ΕΚ**

Βελτίωση των βασικών διασυνδέσεων – διευκόλυνση της μεταφοράς τεχνολογίας[18]

Δίκτυο Κέντρων Αναδιανομής Τεχνολογίας - Innovation Relay Centres (IRC)

Το δίκτυο αποτελείται από εβδομήντα ένα (71) τοπικά κέντρα αναδιανομής τεχνολογίας σε τριάντα τρεις (33) χώρες της ΕΕ. Το κάθε κέντρο παρέχει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών σε τεχνολογικές επιχειρήσεις, ερευνητικά ινστιτούτα και τεχνολογικά κέντρα. Ενδεικτικές υπηρεσίες είναι η διεξαγωγή τεχνοδιαγνώσεων. Το γραφείο βοήθειας του IPR παρέχει διαδικτυακές πληροφορίες σε θέματα που αφορούν τους κανόνες προστασίας και τα πνευματικά δικαιώματα σε διεθνικά ερευνητικά έργα.

Το 1995 για πρώτη φορά στην ΕΕ διεξήχθη δημόσια διαβούλευση για θέματα καινοτομίας η οποία βασίστηκε στην έκδοση της Πράσινης Βίβλου[19]. Στην Πράσινη Βίβλο επισημαίνονται διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει η καινοτομία στον ΕΕ και προτείνεται ένα σύνολο δράσεων. Το Σχέδιο Δράσης για την Καινοτομία του 1996[20] το οποίο βασίστηκε στα συμπεράσματα και τα αποτελέσματα της διαβούλευσης που περιλαμβάνονται στην «Πράσινη Βίβλο» και έθεσε τις βάσεις της Πολιτικής στην ΕΕ πρότεινε τρεις βασικούς άξονες δράσεων:

I. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
II. ΔΗΜΙΟΥΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΠΛΑΣΙΟΥ
III. ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Οι δράσεις υπό το δεύτερο άξονα **«ΔΗΜΙΟΥΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΠΛΑΣΙΟΥ»** περιλαμβάνουν αφενός παρεμβάσεις για την τροποποίηση του νομικού, διοικητικού πλαισίου και του πλαισίου που αφορά θέματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας και *αφετέρου παρεμβάσεις που αφορούν τη δημιουργία ενός ευνοϊκού οικονομικού περιβάλλοντος*. Στο Σχέδιο Δράσης του 1996 αναγνωρίζεται η ανάγκη δημιουργίας ενός πλαισίου το οποίο θα επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση των επενδυτών στη χρηματοδότηση κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των έργων καθώς και το κατάλληλο φορολογικό σύστημα το οποίο θα διευκολύνει την καινοτομία.

16/10/2007

[18] http://irc.cordis.lu/
[19] "Green Paper on Innovation", European Commission, 1995
[20] **The First Action Plan for** Innovation in Europe Innovation for growth and employment

2. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ (1997) αναγνωρίζεται η ανάγκη για ανάλυση, επισήμανση και έλεγχο καταλληλότητας, στο πλαίσιο πειραματικών δράσεων, νέων προσεγγίσεων της στήριξης για την ίδρυση και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων, καθώς και την ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων (και κυρίως, του επιχειρηματικού κεφαλαίου) στις επιχειρήσεις αυτές.

Συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στις ακόλουθες αποφάσεις:[21]

«Στόχος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), όπως αναφέρεται στο άρθρο 198e του Συμφώνου είναι να συνεισφέρει στην ισορροπημένη και σταθερή ανάπτυξη της κοινής αγοράς προς το συμφέρον της Κοινότητας μέσα από τη διάθεση πόρων στην αγορά κεφαλαίου και μέσα από τη διαχείριση και χρήση των ίδιων πόρων της. Επομένως η συνεισφορά των κεφαλαίων υψηλού κινδύνου στη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσα από τη δημιουργία επενδυτικών ευκαιριών είναι εξαιρετικά σημαντική. Γι' αυτό το λόγο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέτρεπε την ΕΤΕπ να εντείνει τις δραστηριότητες ώστε να προωθήσει επενδυτικά έργα σύμφωνα με τις αρχές και τις πρακτικές του τραπεζικού συστήματος. Συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναφορικά με την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων προέτρεψε την ΕΤΕπ να εξετάσει την καθιέρωση υπηρεσίας για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ)» και κάνοντας πιθανώς χρήση επιχειρηματικών κεφαλαίων με ανάμειξη του ιδιωτικού τραπεζικού τομέα.

3. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Καρντίφ – Σχέδιο Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων

Στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που έλαβε χώρα στο Κάρντιφ τον Ιούνιο του 1998, υιοθετήθηκε το Σχέδιο Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων το οποίο προτείνονταν στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Τα επιχειρηματικά κεφάλαια: Κλειδί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση»[22]**.** Στην ανακοίνωση υπογραμμίζονταν ότι οι αγορές επιχειρηματικού κεφαλαίου, οι οποίες παρέχουν χρηματοδοτήσεις, υπό μορφή μετοχών, σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και σε

16/10/2007

[21] Resolution of the European Council on growth and employment ;Amsterdam,16 June 1997 OJ C 236, 2.8.1997, p. 3

[22] **"**Τα επιχειρηματικά κεφάλαια: κλειδί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση", COM (1998) 552 τελικό

εταιρείες υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού, διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο για την εκτίμηση και την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, και συνεπώς για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, στην Ανακοίνωση διαπιστώνονταν ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι αγορές επιχειρηματικού κεφαλαίου χαρακτηρίζονταν από σχετική υπανάπτυξη.

Επισημαίνονταν έξι κατηγορίες φραγμών για τη δημιουργία αγορών επιχειρηματικού κεφαλαίου σε ευρωπαϊκή κλίμακα:

- οι εθνικές αγορές χαρακτηρίζονταν από υψηλή πολυδιάσπαση, γεγονός που μείωνε τόσο την κεφαλαιοποίηση όσο και την ρευστότητα των αγορών,
- υπήρχε έλλειψη ικανοποιητικού κανονιστικού πλαισίου σε ευρωπαϊκό ή σε εθνικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να υφίστανται θεσμικοί και κανονιστικοί φραγμοί. Αυτό συνέβαινε ιδίως στην περίπτωση της νομοθεσίας για τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, τους θεσμικούς επενδυτές (ασφαλιστικές επιχειρήσεις, συνταξιοδοτικά ταμεία), τις επενδυτικές υπηρεσίες, τις διασυνοριακές εκδόσεις και εισαγωγές σε χρηματιστήρια, καθώς και για τους λογιστικούς κανόνες,
- τα εθνικά φορολογικά συστήματα έμοιαζε να παρεμποδίζουν τις επενδύσεις σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου: α) τα εισοδήματα από άμεσες συμμετοχές σε εταιρείες (μερίσματα) υπόκειντο γενικά σε υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές από εκείνους που ισχύουν για τα κεφάλαια που τοποθετούνται χωρίς κίνδυνο σε ομολογίες και τραπεζικές καταθέσεις (τόκοι), β) οι φόροι για τις υπεραξίες θα έπρεπε να μην αποτελούν τροχοπέδη για την επένδυση ούτε για τη χρήση των δυνατοτήτων αγοράς μετοχών ως συμπλήρωμα αμοιβής του προσωπικού και γ) σημειώνονταν ότι τα εφαρμοζόμενα φορολογικά καθεστώτα στα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων ήταν γενικώς ασαφή,
- στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας, ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα αποτελούσαν η έλλειψη νέων ΜΜΕ καθώς και η σχετική απουσία επενδυτικών ευκαιριών. Η έλλειψη αυτή επιδεινώνονταν από την σπανιότητα δικτύων ή γεωγραφικών συγκεντρώσεων ΜΜΕ υψηλής τεχνολογίας και από την ύπαρξη νομικού και κανονιστικού περιβάλλοντος (κανόνες σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και διοικητικές απαιτήσεις κατά τη δημιουργία επιχειρήσεων) ελάχιστα ευνοϊκού για την καινοτομία και τη δημιουργία επιχειρήσεων,
- οι διαθέσιμοι ανθρώπινοι πόροι για τα επενδυτικά σχέδια σε επιχειρηματικά κεφάλαια (επιχειρηματίες και εξειδικευμένοι εμπειρογνώμονες) ήταν ανεπαρκείς,
- πολιτισμικοί παράγοντες, όπως η συμπεριφορά των επενδυτών έναντι του κινδύνου και η έλλειψη της καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος στα σχολεία και στα

πανεπιστήμια, παρεμπόδιζαν την εκκόλαψη μιας νέας γενιάς ευρωπαίων επιχειρηματιών.

Η ανακοίνωση πρότεινε ένα σχέδιο δράσης για την εξάλειψη των εμποδίων αυτών και την με τον τρόπο αυτό βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ορισμένες από τις προτεινόμενες δράσεις (όπως, π.χ., η μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού συστήματος για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας) απαιτούσαν την καταβολή προσπάθειας στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ άλλες (όπως η αποσαφήνιση του φορολογικού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις) θα έπρεπε να αναληφθούν από τα ίδια τα κράτη-μέλη.

Το Συμβούλιο ενέκρινε την υλοποίηση του ΣΔΕΚ και απαίτησε από την Επιτροπή να εκδίδει μια ετήσια Ανακοίνωση για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης Ακολουθώντας το ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της αγοράς κεφαλαίου και τη σημασία της για την ανάπτυξη της ΕΕ.

Ως απάντηση στην απαίτηση της Επιτροπής για παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης για τα Επιχειρηματικά Κεφάλαια, εξέδωσε ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 20ης Οκτωβρίου 1999, με τίτλο «Τα επιχειρηματικά κεφάλαια: προτάσεις για τη συνέχιση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης» [COM(1999) 493]**[23].** Στην εν λόγω ανακοίνωση, η Επιτροπή εκθέτει τα μέτρα που ελήφθησαν για την κατάργηση των εμποδίων όσον αφορά την ανάπτυξη των επιχειρηματικών κεφαλαίων μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης το Μάρτιο του 1998. Η Επιτροπή επιμένει ότι η διαδικασία πρέπει να επιταχυνθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω, και προτείνει να πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα ο απολογισμός της προόδου που επιτεύχθηκε, βάσει ενός συγκριτικού συστήματος αξιολόγησης για τον προσδιορισμό των βέλτιστων πρακτικών.

Το ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ECOFIN[24] στη σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες το 1999 σημείωσε την ανακοίνωση της Επιτροπής για τα επιχειρηματικά κεφάλαια και :

i. επιβεβαίωσε την άποψή του ότι τα επιχειρηματικά κεφάλαια είναι σημαντικά για την αποτελεσματική λειτουργία των χρηματιστηριακών αγορών και για την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου απασχόλησης και μεγέθυνσης,

16/10/2007

[23] «Τα επιχειρηματικά κεφάλαια: προτάσεις για τη συνέχιση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης» **COM (1998) 552 τελικό.**

[24] 2212η σύνοδος του Συμβουλίου- E C O F I N -Βρυξέλλες, 8 Νοεμβρίου 1999, Conseil/99/328, 12514/99 (Presse 328), Βρυξέλλες, 8 Νοεμβρίου 1999

ii. υπογράμμισε την ανάγκη να προωθούνται τα επιχειρηματικά κεφάλαια, π.χ. με το να συμπεριλαμβάνονται ειδικές συστάσεις στους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών οποτεδήποτε αυτό ενδείκνυται,

iii. εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να παρέχει τακτικές εκθέσεις για τον εντοπισμό και την προώθηση των βέλτιστων πρακτικών,

iv. σημείωσε ότι το σχέδιο δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια θα πρέπει να αναπροσαρμόζεται σε τακτική βάση ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές στις προτεραιότητες και τις νέες πληροφορίες,

v. κάλεσε την Επιτροπή να επεξεργαστεί έναν μηχανισμό παρακολούθησης και συγκριτικής αξιολόγησης, ο οποίος να επιτρέπει στο Συμβούλιο να αναπτύξει και να εφαρμόσει το σχέδιο δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια προσδιορίζοντας σαφείς προτεραιότητες και θέτοντας μετρήσιμους στόχους όπου είναι απαραίτητο. Τα παραπάνω ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν στο Ειδικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την Απασχόληση, την Οικονομική Μεταρρύθμιση και την Κοινωνική Συνοχή, το οποίο πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2000 στη Λισσαβόνα.

Στη σύνοδο του Συμβουλίου στις Βρυξέλες το Νοέμβριο του 2002 παρουσιάστηκε η τέταρτη αναφορά της Επιτροπής για την εφαρμογή του ΣΔΕΚ[25] 13490/02 (Presse 333). Το Συμβούλιο υιοθέτησε τα συμπεράσματα της Επιτροπής η οποία ανέφερε ότι το 2001 υπήρξε πτώση στην αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων σε σχέση με το 2000, εξακολουθούσε ωστόσο να παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με άλλες χρονιές. Αν και η πτώση στις ΗΠΑ είναι πιο έντονη, η Ευρώπη εξακολουθούσε να υπολείπεται των ΗΠΑ στη διάθεση επιχειρηματικών κεφαλαίων. Επίσης, αναφέρεται ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου που αφορά την αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου. Παρόλα αυτά αναφέρεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει κατακερματισμός στην αγορά. Επίσης, τονίζεται ότι πρέπει να εκσυγχρονιστεί η λειτουργία χρηματιστηριακών αγορών που εξειδικεύονται σε εταιρείες υψηλής ανάπτυξης.

Η Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2003, σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια (ΣΔΕΚ)[26][εξέταζε την πρόοδο που επιτεύχθηκε όσον αφορά την υλοποίηση του ΣΔΕΚ το 2002 και, στο μέτρο του δυνατού, κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2003. Δεδομένου ότι επρόκειτο για την πέμπτη και τελευταία έκθεση αυτού του είδους, η Επιτροπή κατάρτισε έναν απολογισμό για ολόκληρη την περίοδο εφαρμογής του ΣΔΕΚ (1998-2003). Στον απολογισμό αυτό η Επιτροπή διαπιστώνει ότι πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος καθότι επιτεύχθηκαν όλοι

16/10/2007

[25] 13490/02 (Presse 333), 2460th Council meeting ,ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS, Brussels, 5 November 2002

[26] **COM(2003) 654**

οι πολιτικοί στόχοι και μεγάλος αριθμός στόχων τεχνικού χαρακτήρα. Βεβαίως, οι διαφορές με τις Ηνωμένες Πολιτείες εξακολουθούσαν να υφίστανται καθότι οι επενδύσεις στη χώρα αυτή ήταν δύο φορές υψηλότερες απ' ό,τι στην Ευρώπη. Διαπιστώνονταν, ωστόσο, ότι από το 2000 η απόκλιση αυτή είχε περιοριστεί κατά το ήμισυ. Παρότι η ευρωπαϊκή αγορά παρέμενε κατακερματισμένη λόγω των υφιστάμενων διαφορών μεταξύ των κρατών μελών, ο κλάδος του επιχειρηματικού κεφαλαίου κατά το 2003 παρουσιάστηκε σημαντικότερος, περισσότερο ώριμος και πιο επαγγελματικός απ' ό,τι το 1998. Το κανονιστικό πλαίσιο είχε βελτιωθεί αισθητά, αλλά τα φορολογικά ζητήματα εξακολουθούσαν να αποτελούν το αδύναμο σημείο αυτού του κλάδου. Οι επιχειρήσεις όσο και οι δημόσιες αρχές στην Ευρώπη είχαν αναγνωρίσει ανεπιφύλακτα τη στρατηγική σημασία αυτού του τομέα καθώς και τις δυνατότητες που παρέχει αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης. Το ΣΔΕΚ διαδραμάτισε πολιτικό ρόλο υποστηρίζοντας, άμεσα ή έμμεσα, τους οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η φιλοσοφία στην οποία στηρίζεται το ΣΔΕΚ αποτυπώνεται ήδη και σε άλλες πολιτικές και προγράμματα σε περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

Η ανακοίνωση ανέφερε ότι για να διατηρηθεί η αποκτηθείσα δυναμική, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις ευρωπαϊκές αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων. Το 2004, θα πραγματοποιήσει ανάλυση των σημείων που παρουσιάζουν προβλήματα αποτελεσματικότητας προκειμένου να υποβάλει ενδεχομένως συστάσεις και προτάσεις, έχοντας πάντοτε κατά νου την προθεσμία του 2010 που τέθηκε στη Λισσαβόνα.

Αντιδρώντας στην Ανακοίνωση το Συμβούλιο στη σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλες [27] παρουσίασε την έκθεση της σχετικά με την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για τα Επιχειρηματικά Κεφάλαια και ενέκρινε τα εξής συμπεράσματα :

«Το Συμβούλιο συζήτησε την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για τα Επιχειρηματικά Κεφάλαια (ΣΔΕΚ). Το Συμβούλιο σημείωσε με ικανοποίηση την ανακοίνωση της Επιτροπής, όπου συμπεριλαμβάνεται και η αξιολόγηση της εφαρμογής του ΣΔΕΚ κατά τα πέντε χρόνια ισχύος του προγράμματος (1998-2003).»

Ειδικότερα, το Συμβούλιο

- τόνισε τη στρατηγική σπουδαιότητα της ανάπτυξης στην ευρωπαϊκή αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων ως σημαντικού στοιχείου για την προώθηση νέων και

16/10/2007

[27] 2546η σύνοδος του Συμβουλίου - Οικονομικά και Δημοσιονομικά θέματα - Βρυξέλλες, 25 Νοεμβρίου 2003, 14492/03 (Presse 320)

καινοτόμων επιχειρήσεων, του επιχειρηματικού πνεύματος, της αύξησης της παραγωγικότητας και του βιώσιμου ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης, και επομένως ως συμβολής στην επιδίωξη των στόχων της Λισσαβόνας,

- σημείωσε με ικανοποίηση την εκτίμηση της Επιτροπής ότι επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος από το 1998, τόσο από άποψη πρακτικών όσο και από άποψη όγκου επενδύσεων, αλλά και όσον αφορά την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου και την αυξανόμενη συνειδητοποίηση του ρόλου των επιχειρηματικών κεφαλαίων ως σημαντικής κατηγορίας τοποθετήσεων για θεσμικούς επενδυτές,
- τόνισε όμως ότι η Ευρώπη έχει ακόμη να κάνει κάποια βήματα ως προς τη βελτίωση του δυναμικού και της ωριμότητας αυτού του τομέα, και ότι εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικό χάσμα στις επενδύσεις σε σχέση με τις ΗΠΑ,
- έκρινε επίσης ότι οι διεξαγόμενες στη συνάρτηση της διαμόρφωσης κανόνων όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια και τα λογιστικά πρότυπα εργασίες, θα μπορούσαν να έχουν σημαντικές συνέπειες, και αξίζει ως εκ τούτου να τους δίνεται συνεχιζόμενη προσοχή και να αναληφθεί ενδεχομένως εν καιρώ η δέουσα δράση.

Το Συμβούλιο, επομένως, κάλεσε την Ομάδα Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών να εξετάσει διεξοδικότερα την ανακοίνωση της Επιτροπής και να ετοιμάσει εισηγήσεις για το Συμβούλιο μέχρι το Σεπτέμβριο του 2004, έχοντας ιδίως υπόψη την προτροπή του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2003 προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο *«να επιδιώξουν τον περιορισμό των εμποδίων στη δημιουργία μιας γνήσιας ευρωπαϊκής αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, ικανής να στηρίζει την επιχειρηματικότητα, να εξετάσουν δε μεταξύ άλλων τα εμπόδια στις επενδύσεις θεσμικών επενδυτών (συνταξιοδοτικά ταμεία) στις αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων*..»

4. Καινοτομία στο Πλαίσιο της Κοινωνίας της Γνώσης (2000) – Απόφαση Συμβουλίου Λισσαβόνας

Το 2000, τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την καινοτομία τα κράτη - μέλη είχαν επιτύχει σημαντική πρόοδο στο συγκεκριμένο τομέα. Ωστόσο, και παρά την πρόοδο που είχε επιτευχθεί η ΕΕ εξακολουθούσε να παρουσιάζει μειωμένη απόδοση σε σχέση με τους βασικούς της ανταγωνιστές. Παράλληλα, η επιτάχυνση της τάσης για την Παγκοσμιοποίηση είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων προκλήσεων.

Με στόχο την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων το **Συμβούλιο της Λισσαβόνας υιοθετεί έναν νέο στρατηγικό στόχο** για την επόμενη δεκαετία. Ο ιδιαίτερα φιλόδοξος στόχος είναι:

«Να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή»

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου τονίζεται ότι για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται μια **συνολική στρατηγική** που να στοχεύει:

- στην προετοιμασία της μετάβασης σε μια οικονομία και σε μια κοινωνία βασισμένες στη γνώση, μέσω καλύτερων πολιτικών για την κοινωνία της πληροφορίας και την Ε&Α, καθώς και μέσω της ενίσχυσης της διαδικασίας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς,
- στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, την επένδυση στον άνθρωπο και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού,
- στη στήριξη της υγιούς οικονομικής προοπτικής και των ευνοϊκών προβλέψεων οικονομικής αύξησης με την εφαρμογή ενός κατάλληλου συνδυασμού μακροοικονομικών πολιτικών.

Μεταξύ άλλων και με στόχο την επίτευξη του συνολικού στόχου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή, από κοινού ενδεχομένως με τα κράτη μέλη, να λάβουν τα αναγκαία μέτρα στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Η δημιουργία αυτού του ενιαίου χώρου απαιτεί μεταξύ άλλων και:

- τη βελτίωση του περιβάλλοντος για τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα, για τις εταιρικές σχέσεις Ε&Α και για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, **με τη χρήση φορολογικών πολιτικών, επιχειρηματικών κεφαλαίων και στήριξης από την ΕΤΕπ.**

Επιπλέον στα συμπεράσματα του Συμβουλίου αναφέρεται ότι η επίτευξη του Στρατηγικού στόχου απαιτεί τη δ*ημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ίδρυση και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων, ιδίως μικρομεσαίων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναφέρει ότι:*

- Η ανταγωνιστικότητα και ο δυναμισμός των επιχειρήσεων εξαρτώνται άμεσα από την ύπαρξη ρυθμιστικού περιβάλλοντος που προωθεί τις επενδύσεις, την καινοτομία και το επιχειρηματικό πνεύμα. Χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για τη μείωση του κόστους των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την εξάλειψη του περιττού γραφειοκρατικού φόρτου, δύο παραγόντων ιδιαίτερα επαχθών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα

ευρωπαϊκά θεσμικά Όργανα, οι εθνικές Κυβερνήσεις και οι τοπικές και περιφερειακές Αρχές πρέπει να εξακολουθήσουν να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις των προτεινόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων και στο κόστος της συμμόρφωσης των ενδιαφερομένων και να συνεχίσουν το διάλογό τους με τις επιχειρήσεις και τους πολίτες έχοντας αυτό το στόχο κατά νου. Χρειάζονται επίσης ειδικά μέτρα για την ενθάρρυνση των κυριότερων διεπαφών στα δίκτυα καινοτομίας, δηλαδή των διεπαφών μεταξύ εταιριών και κεφαλαιαγορών, ιδρυμάτων Ε&Α και κατάρτισης, υπηρεσιών παροχής συμβουλών και τεχνολογικών αγορών.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλούσε μεταξύ άλλων :

- την Επιτροπή να υποβάλει ανακοίνωση για μια επιχειρηματική, καινοτόμο και ανοικτή Ευρώπη, μαζί με **το Πολυετές Πρόγραμμα υπέρ των Επιχειρήσεων και του Επιχειρηματικού Πνεύματος 2001-2005**, το οποίο θα διαδραματίσει σημαντικό καταλυτικό ρόλο στο υπόψη εγχείρημα. Αποτέλεσμα της προτροπής ήταν η απόφαση και η υλοποίηση του Πολυετούς Προγράμματος το οποίο περιγράφεται σε άλλη παράγραφο
- το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εκπονήσουν Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις, που θα πρέπει να εγκριθεί τον Ιούνιο του 2000 και με τον οποίο τα κράτη μέλη θα πρέπει να δεσμεύονται να εστιάσουν τα ανωτέρω μέσα στις μικρές εταιρείες, ως κυριότερη δύναμη για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη, και να φροντίσουν ειδικά για τις ανάγκες τους,
- το Συμβούλιο και την Επιτροπή να υποβάλουν, ως το τέλος του 2000, έκθεση σχετικά με την ήδη διεξαγόμενη επισκόπηση των χρηματοπιστωτικών μέσων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, προκειμένου να αναπροσανατολιστούν οι χρηματοδοτήσεις προς την υποστήριξη νεοσύστατων επιχειρήσεων, εταιριών υψηλής τεχνολογίας και μικροεπιχειρήσεων, καθώς και των άλλων πρωτοβουλιών επιχειρηματικού κεφαλαίου που προτείνει η ΕΤΕπ.

Τέλος στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Λισσαβόνας αναφέρονταν ότι είναι αναγκαίο να λειτουργούν αποτελεσματικές και διαφανείς κεφαλαιαγορές οι οποίες προάγουν την οικονομική αύξηση και την απασχόληση, συντελώντας στην καλύτερη διάθεση του κεφαλαίου και μειώνοντας το κόστος του. Στο πλαίσιο αυτό κρινόταν αναγκαία και η ύπαρξη αποτελεσματικών αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων οι οποίες θα διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο για τις ταχέως αναπτυσσόμενες καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη δημιουργία νέων και βιώσιμων θέσεων εργασίας. **Γι' αυτό το λόγο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαιτούσε να εξασφαλιστεί η πλήρης υλοποίηση του Προγράμματος Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων ως το 2003, χωρίς καθυστερήσεις.**

5. Στόχος της Βαρκελώνης, Έρευνα και Καινοτομία

Οι επικεφαλής των κρατών και των κυβερνήσεων καθόρισαν το Μάρτιο του 2000, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κορυφής της Λισσαβόνας, το στόχο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση έως το 2010 «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη γνωσιοκεντρική οικονομία σε παγκόσμια κλίμακα, η οποία θα είναι σε θέση να επιτύχει το στόχο της αειφόρου οικονομικής ανόδου δημιουργώντας περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και ενισχύοντας σε μεγαλύτερο βαθμό την κοινωνική συνοχή».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, δύο χρόνια αργότερα, προέβη σε επισκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά τα δύο πρώτα χρόνια της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σημειώνεται ότι υπήρξαν σημαντικές επιτυχίες, αλλά ότι σε κάποιους τομείς η πρόοδος ήταν υπερβολικά αργή. Για την αποφυγή περαιτέρω καθυστερήσεων το Συμβούλιο θεώρησε ότι έπρεπε να απλουστευθεί και να ενοποιηθεί η στρατηγική της Λισσαβόνας, ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη εφαρμογή των αποφάσεων που είχαν ήδη ληφθεί και αυτών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της Συνόδου της Βαρκελώνης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τρεις ευρείς τομείς, στους οποίους θεώρησε ότι έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη ώθηση λόγω της κεφαλαιώδους σημασίας τους για την ολοκλήρωση ενός πραγματικά κοινού οικονομικού χώρου και την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων της Ένωσης. Οι τομείς αυτοί στους οποίους προτείνονται και αντίστοιχες δράσεις είναι:

- Ενεργές πολιτικές για την πλήρη απασχόληση: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Η πλήρης απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά τον πυρήνα της στρατηγικής της Λισσαβόνας και αποτελεί το βασικό στόχο των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών, ο οποίος απαιτεί τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης. Είναι λοιπόν απαραίτητο να συνεχίσει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις μεταρρυθμίσεις των πολιτικών απασχόλησης και αγοράς εργασίας.
- Σύνδεση των Ευρωπαϊκών Οικονομιών. Προτεραιότητα στον τομέα αυτό αποτελεί η ολοκλήρωση των Χρηματαγορών. Για το σκοπό αυτό στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναφέρεται ότι είναι απαραίτητη η **επιτάχυνση της νομοθετικής διαδικασίας**. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί εφικτή η αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών που λαμβάνονται για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τα Επιχειρηματικά Κεφάλαια. Το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων το

οποίο συνέβαλε στη διαμόρφωση των συμπερασμάτων αναγνωρίζει ότι τα επιχειρηματικά κεφάλαια είναι ένα ζήτημα πρωταρχικής σημασίας.

- Μια ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη γνώση. Για την πραγματοποίηση του συγκεκριμένου στόχου, συμφωνήθηκε ότι θα έπρεπε να αυξηθούν στην ΕΕ οι επενδύσεις που διατίθενται για τους σκοπούς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας με απώτερο σκοπό να επιτευχθεί ο στόχος προσέγγισης ποσοστού 3% του Α.Εγχ.Π έως το 2010, από ποσοστό 1,9% το 2000. Απευθύνθηκε, επίσης, η έκκληση να αυξηθεί το επίπεδο των χρηματοδοτικών πόρων που διατίθεται από τις επιχειρήσεις, το οποίο θα πρέπει να αυξηθεί από το σημερινό επίπεδο του 56% στα δύο τρίτα των συνολικών επενδύσεων Ε&Α, αναλογία που έχει ήδη επιτευχθεί στις ΗΠΑ και ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες.

Το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων το οποίο συνέβαλε στη διαμόρφωση των συμπερασμάτων αναφέρει ότι πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες προαγωγής της Έρευνας και Ανάπτυξης και της Καινοτομίας, και δη της Έρευνας και Ανάπτυξης στο πλαίσιο των επιχειρήσεων. Για το σκοπό αυτό απαιτείται ολοκληρωμένη στρατηγική η οποία να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων, **ευκολότερη πρόσβαση στα επιχειρηματικά κεφάλαια**, βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και βελτίωση της δικτύωσης και της διάδοσης της τεχνολογίας.

Παράλληλα το Συμβούλιο Εσωτερικής Αγοράς, Καταναλωτών και Τουρισμού εξετάζοντας την πολιτική καινοτομίας προτείνει να συνεχιστούν οι προσπάθειες **τόνωσης της καινοτομίας, της έρευνας και ανάπτυξης και του επιχειρηματικού πνεύματος** από τις ΜΜΕ ιδίως, και να βελτιωθεί η πρόσβασή τους σε επιχειρηματικά κεφάλαια συμπεριλαμβανομένων των νεοσύστατων επιχειρήσεων σε τομείς υψηλής τεχνολογίας μέσω της έγκαιρης εφαρμογής του **σχεδίου δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια.** Θα πρέπει να προωθηθεί ένα περιβάλλον ευνοϊκό προς τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και την ανάπτυξη.

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (1997 – 2005)

1. Τρίτο Πολυετές Πρόγραμμα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1997-2000) [28]

Το τρίτο πολυετές πρόγραμμα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1997-2000)[29] είχε ως έναν από τους βασικούς του στόχους τη βελτίωση του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων. Ειδικότερα στόχευε στη:

- Βελτίωση της πρόσβασης σε δανειακά και επιχειρηματικά κεφάλαια: Στόχος των δράσεων του προγράμματος ήταν ο προσδιορισμός και διάδοση καινοτόμων πρακτικών με στόχο την καλύτερη πρόσβαση των ΜΜΕ στη δανειοδότηση (ειδικότερα την πρόσβαση σε εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων και στην συνάντηση εργασίας τραπεζιτών και ΜΜΕ).
- Συνέχιση των προσπαθειών για τη μείωση των καθυστερήσεων στις πληρωμές: Υποστηρίχτηκαν δράσεις με στόχο την επίσπευση εφαρμογής της σύστασης για τις καθυστερήσεις πληρωμών και, την, πρόβλεψη συμπληρωματικών μέτρων για την υποστήριξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση των ικανοτήτων χρηματοοικονομικής διαχείρισης των ΜΜΕ.
- Διευκόλυνση της ανάπτυξης ειδικών χρηματοοικονομικών μέσων: Ο στόχος επιτεύχθηκε μέσα από τον προσδιορισμό και την ανάπτυξη των καλύτερων χρηματοδοτικών μέσων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τις ΜΜΕ, και ιδίως της ανάληψης απαιτήσεων τρίτων και της ασφάλισης πιστώσεων.
- Τόνωση της ανάπτυξης και βελτίωση των όρων-πλαισίου των κεφαλαιαγορών για ταχέως αναπτυσσόμενες ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένης της EASDAQ-European Association of Securities, Dealers, Automated Quotations)

2. Μέτρα Χρηματοδοτικής Συνδρομής Υπέρ των Καινοτόμων Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) [30]

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης Επιχειρηματικών Κεφαλαίων στις 19 Μαΐου 1998 το Συμβούλιο αποφάσισε τη λήψης μέτρων χρηματοδοτικής συνδρομής υπέρ των

16/10/2007

[28] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 006 της 10/01/1997 σ. 0025 – 0031,Απόφαση Αριθμ.* **97/15/ΕΚ:**
[29] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 006 της 10/01/1997 σ. 0025 – 0031,Απόφαση Αριθμ.* **97/15/ΕΚ:**
[30] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 155 της 29/05/1998 σ. 0043 – 0052, Απόφαση Αριθμ.* **98/347/ΕΚ:**

καινοτόμων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τρεις τύπους ενισχύσεων:

- Ενισχύσεις εκκίνησης του ευρωπαϊκού μηχανισμού για τις τεχνολογίες: Η Κοινότητα προέβλεπε την απόκτηση συμμετοχών με επιχειρηματικά κεφάλαια σε ΜΜΕ κυρίως κατά τη σύσταση και κατά τα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους ή/και σε καινοτόμες ΜΜΕ. Η συμμετοχή πραγματοποιούνταν μέσω επενδύσεων σε ειδικευμένες εταιρείες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, σε συνεργασία, όπου συνέτρεχε λόγος, με άλλους μηχανισμούς συμμετοχής που είχαν δημιουργηθεί στα κράτη-μέλη, ιδίως σε εταιρείες μικρού μεγέθους ή νεοσυσταθείσες, περιφερειακής εμβέλειας ή ειδικευμένες σε συγκεκριμένες βιομηχανίες ή τεχνολογίες, ή σε εταιρείες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών που χρηματοδοτούν την εκμετάλλευση αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης, όπως εκείνες που συνδέονται με κέντρα ερευνών ή με επιστημονικούς χώρους, αποφεύγοντας την αλληλοεπικάλυψη με άλλες παρεμβάσεις της ΕΤΕπ και του ΕΤΕ και τη μείωση του κινδύνου για αυτούς τους μηχανισμούς
- Joint European Venture (JEV): Η Κοινότητα χορηγούσε χρηματοδοτικές συνεισφορές σε ΜΜΕ για τη σύσταση νέων διεθνικών κοινών επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συνεισφορά της Κοινότητας προορίζονταν να καλύψει μέρος των δαπανών για το σχεδιασμό και τη σύσταση διεθνικών επιχειρήσεων. Η ανώτατη συνεισφορά ανά σχέδιο ανέρχονταν σε 100.000 Ecu.
- Μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ: Η Κοινότητα διέθετε δημοσιονομικούς πόρους για την κάλυψη του κόστους των εγγυήσεων και αντεγγυήσεων που παρέχει το ΕΤΕ για να προαγάγει την αύξηση των δανείων προς τις ΜΜΕ, αυξάνοντας το δυναμικό των συστημάτων εγγυήσεων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα των κρατών - μελών, περιλαμβανομένων των συστημάτων αμοιβαίων εγγυήσεων. Ο μηχανισμός μπορούσε επίσης να στηρίζει οποιαδήποτε άλλα μέσα καταμερισμού κινδύνων μεταξύ των ΜΜΕ που θα δημιουργούσε η ΕΤΕπ ή άλλοι κατάλληλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Η δέουσα συνεργασία με τα κράτη μέλη θα διασφαλίζεται μέσω επαφών μεταξύ του ΕΤΕ και των εθνικών αρχών, που θέτουν το μηχανισμό σε εφαρμογή.

3. 5ο Πρόγραμμα Πλαίσιο[31]

Στο πλαίσιο του 5ουΠΠ δόθηκε έμφαση στην ενίσχυση της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό υποστηρίχτηκαν πρωτοβουλίες και έργα που είχαν σα στόχο την ενίσχυση της χρηματοδότησης της καινοτομίας, ιδιαίτερα μέσα από τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων.

16/10/2007

[31] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 064 της 12/03/1999 σ. 0091 – 0104, Απόφαση Αριθμ.* **1999/172/ΕΚ**

Στο πλαίσιο του προγράμματος προβλέπονταν:

- Η ανάπτυξη μιας υπηρεσίας πληροφόρησης και βοήθειας για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις πηγές ιδιωτικής χρηματοδότησης.
- Εφαρμογή, στο πλαίσιο των θεματικών προγραμμάτων ή με τη βοήθεια των δικτύων προώθησης της καινοτομίας, κατά περίπτωση δράσεων ευαισθητοποίησης, παρακίνησης και επιμόρφωσης, ιδίως σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων, διοργάνωση διακρατικών επενδυτικών forum, στα οποία συγκεντρώνονται επιχειρηματίες, ερευνητές και χρηματοπιστωτικοί παράγοντες, περιλαμβανομένων των δράσεων LIFT (Links to Innovation Financing for technology).
- Ανταλλαγές εμπειρίας μεταξύ των οικείων παραγόντων των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ), άλλων χρηματοπιστωτικών φορέων, δημιουργία διακρατικών δικτύων που συνδέουν τους χρηματοπιστωτικούς φορείς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα γύρω από συγκεκριμένα έργα και διεξαγωγή ποιοτικών δράσεων, για τον πειραματισμό με νέες προσεγγίσεις (π.χ. τεχνολογική αξιολόγηση, κινητοποίηση του κεφαλαίου εγγύτητας, διακρίβωση των επιδόσεων). Αυτές οι πειραματικές δραστηριότητες δεν θα παρέχουν οικονομικές επιδοτήσεις σε εταιρείες, ούτε θα δημιουργούν ανταγωνιστικά χρηματοοικονομικά μέσα.
- Διευκόλυνση της σύναψης επαφών με τους χρηματοπιστωτικούς κύκλους, με σκοπό την εκμετάλλευση των κοινοτικών ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Επιπλέον προβλέπονταν η δημιουργία μηχανισμών διευκόλυνσης της δημιουργίας και της ανάπτυξης καινοτόμων επιχειρήσεων. Ένα παράδειγμα τέτοιων μηχανισμών ο οποίοι λειτούργησαν στο πλαίσιο του 5ου ΠΠ και του Σχεδίου Δράσης υπήρξαν τα έργα I-TEC και CREA

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ

I-TEC[32]

Στο πλαίσιο του 5ου ΠΠ και ιδιαίτερα του προγράμματος καινοτομίας υλοποιήθηκε το πιλοτικό έργο I-TEC. Το έργο ξεκίνησε το 1997 σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχοντας ως στόχο να προσελκύσει επιχειρηματικά κεφάλαια υψηλού κινδύνου κατά την αρχική φάση των καινοτόμων έργων υψηλής τεχνολογίας. Το έργο I-TEC υποστήριζε τους διαχειριστές των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων να αποκτήσουν τεχνογνωσία στον τρόπο αξιολόγησης και διαχείρισης των καινοτόμων έργων υψηλής

16/10/2007

[32] http://cordis.europa.eu/finance/src/i-tec.htm

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ

τεχνολογίας. Για να αποκτήσουν την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα ταμεία έπρεπε να συμφωνήσουν στην επένδυση τουλάχιστον του 25% των νεο-συλλεχθέντων κεφαλαίων στο αρχικό στάδιο έργων που υλοποιούσαν τεχνολογικά καινοτόμες ΜΜΕ. Τα έργα που θα επωφελούνταν από την επένδυση έπρεπε να πληρούν τουλάχιστον έναν από τους εξής όρους: έπρεπε να είναι ικανά να μετατρέψουν τα αποτελέσματα Ευρωπαϊκών και Εθνικών έργων Ε&Α σε εμπορικά προϊόντα, έπρεπε να έχουν ως βασικό στοιχείο το υψηλό επίπεδο τεχνολογικής καινοτομίας στη μορφή προϊόντος υπηρεσίας ή διεργασία. Τα πρώτα εννέα ταμεία επιλέχτηκαν το 1997 (συνολική τους ικανότητα για επενδύσεις ανέρχονταν σε 380 εκατομμύρια) ενώ μια δεύτερη ομάδα ταμείων επελέγη το 1998. Στόχος των ταμείων ήταν να επενδύσουν τουλάχιστον 1,5 εκατομμύρια ECU σε κάθε μια από τις 150 ΜΜΕ που αποτελούσαν το πελατολόγιο τους.

CREA[33]

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης και με επίβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημιουργήθηκε η πιλοτική δράση CREA**.** Στόχος της πιλοτικής δράσης ήταν να ενισχύσει την παροχή κεφαλαίων χρηματοδότησης στο στάδιο σποράς ή της εκκίνησης μιας καινοτομικής επένδυσης. Ο μηχανισμός αυτός επένδυε σε κεφάλαια χρηματοδότησης τα οποία επένδυαν σε ΜΜΕ στο στάδιο της σποράς.

Η αξιολόγηση του μηχανισμού CREA[34] έδειξε ότι αυτός ικανοποίησε τον πρώτο του στόχο που αφορούσε την ενεργοποίηση της παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη μορφή μετοχών υποστηρίζοντας ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων σποράς (seed capital funds) ή παρόμοιους οργανισμούς. Ο μηχανισμός CREA οδήγησε στη δημιουργία 2.500 θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ οι οποίες επωφελήθηκαν. Η δαπάνη ήταν 17.000 ευρώ για κάθε επιχείρηση – στόχο η οποία επιβίωσε και περίπου 1.200 ευρώ για κάθε θέση εργασίας. Το παραπάνω υποδηλώνει ότι επρόκειτο για έναν ιδιαίτερα αποτελεσματικό μηχανισμό χαμηλού κόστους, αν και τελικά η επίπτωση της λειτουργίας του ήταν περιορισμένη γιατί επρόκειτο για πιλοτική λειτουργία του μηχανισμού.

Στο δεύτερο στόχο που είχε θέσει η CREA για τη δημιουργία ενός δικτύου μεγάλου εύρους σε κοινοτική κλίμακα για τα επιχειρηματικά κεφάλαια σποράς ώστε να προωθήσει την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την εκπαίδευση δεν απέδωσε εξίσου καλά. Οι άμεσα ενδιαφερόμενες ομάδες θα ενδιαφέρονταν για τη λειτουργία για ένα μηχανισμό που θα λειτουργούσε εκ νέου μόνο όμως αν αυτός ανταποκρίνονταν στις σημερινές τους ανάγκες.

Σε κάθε περίπτωση, ένα γενικό συμπέρασμα είναι ότι το νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν της επιτρέπει να είναι αποτελεσματική στη διαχείριση ενός μηχανισμού τύπου CREA.

16/10/2007

[33] http://cordis.europa.eu/finance/src/crea.htm

[34] «External Evaluation of the Pilot Scheme CREA», The European Commission Enterprise and Industry Directorate-General, 2006

Στο πλαίσιο του 5ουΠΠ υλοποιήθηκαν πρωτοβουλίες και έργα τα οποία βοήθησαν σημαντικά στην διευκόλυνση των ΜΜΕ να έρθουν σε επαφή με παράγοντες και οργανισμούς οι οποίοι παρέχουν χρηματοδότηση με την μορφή επιχειρηματικών κεφαλαίων.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ Gate2Growth[35]

Η πρωτοβουλία Gate2Growth Initiative δημιουργήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Προγράμματος Καινοτομία, 5ο ΠΠ. Ο πρωτεύων σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής ήταν η υποστήριξη των καινοτόμων επιχειρηματιών και στη συνέχεια η υποβοήθηση όσων παρέχουν υπηρεσίες προς τους επιχειρηματίες να βελτιώσουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών, καθώς και μηχανισμών δικτύωσης. Οι ομάδες που υποστηρίζει η πρωτοβουλία είναι επενδυτές επιχειρηματικών κεφαλαίων αρχικού σταδίου, διαχειριστές τεχνολογικών θερμοκοιτίδων, διαχειριστές γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας και διαμεσολάβησης πανεπιστημίου ή ερευνητικών κέντρων – βιομηχανίας, ακαδημαϊκούς που ασχολούνται με την επιχειρηματικότητα και τη χρηματοδότηση της έρευνας.

Η πρωτοβουλία Gate2Growth αποτελεί μια πανευρωπαϊκή επιχειρηματική πλατφόρμα η οποία υποστηρίζει :

- Επιχειρηματίες που αναζητούν χρηματοδότηση (Επιχειρηματικός Συνδυασμός - Business Matching),
- Επενδυτές (InvestorNet),
- Διαχειριστές Τεχνολογικών Θερμοκοιτίδων (Incubator Forum),
- Υπεύθυνους Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας (Proton Europe),
- Ακαδημαϊκούς σε θέματα επιχειρηματικότητας καινοτομίας και χρηματοδότησης (Academic Network),
- Καινοτόμες επιχειρήσεις που αναζητούν παροχείς υπηρεσιών εμπειρογνωμοσύνης (Service Center)

Ανάμεσα στα εργαλεία που έχει αναπτύξει και στις υπηρεσίες που προσφέρει η πρωτοβουλία ανήκουν:

- Πακέτο υποστήριξης της εκπόνησης Επιχειρηματικού Σχεδίου
- Διαγνωστικό εργαλείο αξιολόγησης των Επιχειρηματικών Σχεδίων
- Νέα και Εκδηλώσεις της Βιομηχανίας
- Εξεύρεση επενδυτών και εργαλείο συνδυασμού
- Ευρετήριο των παροχέων υπηρεσιών
- Σεμινάρια και εργαστήρια
- Ομάδες ομότιμων και ομίλους επιχειρηματιών
- Πρόσβαση σε δίκτυο τοπικών διαμεσολαβητών

Στο ίδιο Πρόγραμμα Πλαίσιο υλοποιήθηκαν έργα που είχαν σα στόχο την ενίσχυση δημιουργίας τεχνοβλαστών (Start-up of technology-based companies). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσε και η πρωτοβουλία PAXIS:

16/10/2007

[35] www.gate2groth.com

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ PAXIS[36]

Η Γενική Γραμματεία Επιχειρήσεων της Επιτροπής είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και διοίκηση της πρωτοβουλίας PAXIS η οποία έχει σα στόχο τη δημιουργία και ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων κατά μήκος της Ευρώπης. Η πρωτοβουλία έχει δύο βασικούς στόχους:

- Την ενίσχυση και μεταφορά της αριστείας στην καινοτομία σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Τη δημιουργία ενός οργάνου για τη συνεργασία και την ανταλλαγή άρρητης γνώσης και την από κοινού εκμάθηση μεταξύ των τοπικών παραγόντων καινοτομίας. Στόχος είναι η ωφέλεια του ενός από την εμπειρία του άλλου.

Το PAXIS ξεκίνησε το 1999 με τρεις τομείς εργασίας: τα Θεματικά Δίκτυα, τα Έργα και τα Συνοδευτικά Μέτρα.

Τα Θεματικά Δίκτυα αποτελούνται από 22 Ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες οι οποίες έχουν εξαιρετικό ιστορικό στην υποστήριξη τη δημιουργία και την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων «start-ups». Το “Βραβείο Αριστείας για τις Καινοτόμες Περιοχές» απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 2002 σε 15 Ευρωπαϊκές περιοχές και πόλεις. Το 2002, άλλες επτά περιοχές ήρθαν να συμπληρώσουν την ομάδα και το βραβείο απονεμήθηκε σε 22 περιοχές. Οι «Άριστες Περιοχές αξιολογούνται από την Επιτροπή με βάση αυστηρά καθορισμένους οικονομικούς και καινοτομικούς δείκτες. Με βάση αυτούς τους δείκτες οι περιοχές κατατάσσονται στις περιοχές που παρουσιάζουν την καλύτερη επίδοση καινοτομίας. Τα Έργα στοχεύουν στην ανάπτυξη, επικύρωση και διάχυση μεθόδων που θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία καινοτομικών τεχνοβλαστών. Την περίοδο 2000-2002 αρκετά μικρά έργα συγχρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα έργα κάλυπταν διαφορετικά θέματα:

- Την οργάνωση επιτυχημένων Θερμοκοιτίδων
- Χρηματοδοτικά Σχήματα
- Εκπαίδευση στην Επιχειρηματικότητα, κλπ.

Αυτή τη στιγμή υλοποιούνται έξι μεγάλα έργα τα οποία έχουν τους ακόλουθους στόχους:

- Τη μεταφορά της υπάρχουσας επιτυχημένης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία στις διασυνδεδεμένες και υποψήφιες χώρες.
- Την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων.

Τα Συνοδευτικά Μέτρα, έχουν σχεδιαστεί για την ανάλυση και διάχυση των αποτελεσμάτων και των καλών πρακτικών της πρωτοβουλίας PAXIS σε όλες τις ενδιαφερόμενες ομάδες.

Επιπλέον σημαντικές υπήρξαν οι δράσεις για την καταγραφή των επιδόσεων της καινοτομίας ώστε να παρακολουθείται η αποτελεσματικότητα των πολιτικών και να

16/10/2007

[36] http://cordis.europa.eu/paxis/home.html

εντοπίζονται τα αδύνατα σημεία των κρατών – μελών και οι αποκλίσεις που υπάρχουν μεταξύ τους αναφορικά με την επίδοσή τους στην Καινοτομία.

Καταγραφή Καινοτομίας: Ευρωπαϊκός Πίνακας Επιδόσεων Καινοτομίας[37]

Ο Πίνακας Επιδόσεων Καινοτομίας, αφορά την ετήσια αξιολόγηση των επιδόσεων στην καινοτομία των κρατών - μελών της ΕΕ. Η δημιουργία του αποτέλεσε συγκεκριμένη απαίτηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Υπουργών στη συνάντηση της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000. Για τη μέτρηση της επίδοσης του κάθε κράτους - μέλους στην καινοτομία χρησιμοποιείται μια ομάδα «δεικτών» οι οποίοι καταγράφουν μια διαφορετική διάσταση της καινοτομίας. Παραδείγματα τέτοιων δεικτών είναι: ο αριθμός αποφοίτων θετικών σχολών, ο αριθμός αιτήσεων για πατέντες, κ.λ.π. Η μεθοδολογία μέτρησης των δεικτών είναι κοινή για όλες τις χώρες και επομένως μπορεί να γίνει, βάσει των αποτελεσμάτων, σύγκριση μεταξύ τους. Επομένως ο πίνακας αποτελεί ένα εργαλείο συγκριτικής αξιολόγησης. Ο πίνακας επιδόσεων περιέχει τόσο τα τελευταία μετρούμενα όσο και ιστορικά στοιχεία. Επομένως, παρέχει πληροφορίες όχι μόνο για την σημερινή θέση του κράτους - μέλους στο θέμα της καινοτομίας, αλλά και στοιχεία για τις τάσεις που επικράτησαν μέσα στα χρόνια. Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα σε όλους μέσω της υπηρεσίας **Trend Chart .**

4. Πολυετές Πρόγραμμα Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας[38]

Τα κεφάλαια της Επιτροπής προέρχονται από το «Πολυετές Πρόγραμμα Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικότητας» το οποίο αποφασίστηκε από το Συμβούλιο το 2000 και είχε σα στόχο τη θεσμοθέτηση εργαλείων ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Αγοράς.

Στόχοι του Προγράμματος ήταν:

1. η ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε μια διεθνοποιημένη οικονομία που βασίζεται στη γνώση,
2. η προώθηση της επιχειρηματικότητας,
3. η απλούστευση και βελτίωση του διοικητικού και κανονιστικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, ιδίως για την προώθηση της έρευνας, της καινοτομίας και της δημιουργίας επιχειρήσεων,
4. η βελτίωση του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, και ειδικότερα των ΜΜΕ,
5. η διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις υπηρεσίες υποστήριξης και στα κοινοτικά προγράμματα και δίκτυα, καθώς και η βελτίωση του συντονισμού τους.

16/10/2007

[37] http://trendchart.cordis.lu/

[38] *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 333 της 29/12/2000 σ. 0084 – 0091, Απόφαση Αριθμ.* **2000/819/ΕΚ**

Οι στόχοι αυτοί υλοποιούνται κυρίως μέσα από:

α) τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ. Τα μέτρα αυτά είναι τα εξής:

i) Θυρίδα "ενισχύσεις εκκίνησης" του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τις Τεχνολογίες (ΕΜΤ) [European Technology Facility Start Up – ETF Start Up], την οποία διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ)

ii) Ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ, τον οποίο διαχειρίζεται το ΕΤΕ

iii) Δράση Κεφαλαίων Σποράς την οποία διαχειρίζεται το ΕΤΕ

iv) Joint European Venture

Τα μέτρα αυτά αποτελούν συνέχεια των μέτρων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της απόφασης του Συμβουλίου «Μέτρα χρηματοδοτικής συνδρομής υπέρ των καινοτόμων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)»

β) τη χρησιμοποίηση του ευρώ από τις επιχειρήσεις,

γ) τη λήψη μέτρων ενθάρρυνσης της χρηματοδότησης από τοπικούς πόρους, ιδίως για την ανάπτυξη δικτύων "business angels",

δ) τη δημιουργία κοινοτικού δικτύου κεφαλαίων εκκίνησης και διαχειριστών τους, ούτως ώστε να προωθηθεί η διαμόρφωση και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών,

ε) τη διοργάνωση συναντήσεων εργασίας μεταξύ τραπεζιτών και ΜΜΕ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ[39],[40]

Τα προγράμματα ETF Start-up και Δράση Κεφαλαίων Σποράς είναι μέρος του «Πολυετούς Προγράμματος για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2001-2005)» που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Ε.Ε. στις 20 Δεκεμβρίου 2000. Το ΕΤΕ διευθύνει και τα δύο προγράμματα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ETF Start-Up

Το ETF Start-up στοχεύει να επενδύσει σε ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων (venture capital funds):

- Ταμείο κεφαλαίων σποράς (seed capital funds)
- Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων
- Μικρότερα ή νεοϊδρυθέντα ταμεία

16/10/2007

[39] http://www.eif.europa.eu/

[40] http://cordis.europa.eu/finance/src/etfstart.htm

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ[39],[40]

- Ταμεία που ενεργούν τοπικά
- Ταμεία που στοχεύουν σε συγκεκριμένες βιομηχανίες ή τεχνολογίες.
- Ταμεία που χρηματοδοτούν την εκμετάλλευση αποτελεσμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης (π.χ. ταμεία συνδεδεμένα με ερευνητικά κέντρα και πάρκα επιστημών - science parks)

Ο επενδυτικός στόχος του ETF Start-up Facility είναι μία θέση μειοψηφίας μεταξύ 10% και 25% του συνολικού δεσμευμένου κεφαλαίου ενός ταμείου ή θερμοκοιτίδας.

Το ETF Start-up θα επενδύει σε εξειδικευμένα ταμεία Επιχειρηματικών κεφαλαίων (Venture Capital funds) και Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων που έχουν σκοπό την παροχή μετοχικού κεφαλαίου ή στην περίπτωση των Θερμοκοιτίδων Επιχειρήσεων, τη λειτουργική υποστήριξη των ΜΜΕ με προοπτική ανάπτυξης στα πρώτα στάδια (συμπεριλαμβανόμενου και του κεφαλαίου σποράς). Ειδικότερα, το ETF Start-up στοχεύει σε ταμεία και θερμοκοιτίδες που:

- Είναι εμπορικά προσανατολισμένα και διαχειρίζονται από ανεξάρτητες ομάδες με επαρκή επιχειρηματική εμπειρία για να παρουσιάσουν την απαραίτητη ικανότητα και αξιοπιστία για τη διαχείριση ενός VC fund ή μίας θερμοκοιτίδας, αν και δεν απαιτείται προηγούμενη άμεση εμπειρία διαχείρισης ταμείου / θερμοκοιτίδας επιχειρήσεων.
- Παρουσιάζουν μία ξεκάθαρη στρατηγική , επαρκή ροή συμφωνιών (deal flow) και κατάλληλες πολιτικές εξόδου.
- Έχουν επαρκές μέγεθος για να πετύχουν ένα σημαντικό μερίδιο στην αγορά στην οποία απευθύνονται.
- Μεγιστοποιούν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Τα ταμεία / θερμοκοιτίδες αναμένεται κανονικά να αποκτούν το 50% του κεφαλαίου τους από ιδιωτικές πηγές.

Δράση Κεφαλαίων Σποράς (Seed Capital Action)

Η φύση της στήριξης που παρέχεται από τη Δράση Κεφαλαίων Σποράς είναι μία επιχορήγηση (grant) για την κάλυψη ενός μέρους του κόστους διοίκησης το οποίο σχετίζεται με τις επιλέξιμες δράσεις. Στοχεύει στην μακροχρόνια στελέχωση με επιπλέον managers επενδύσεων για την αύξηση του αριθμού εξειδικευμένου προσωπικού και την ενίσχυση της ικανότητας τον κλάδων venture capital και θερμοκοιτίδων για να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε κεφάλαια σποράς.

Για κάθε επιπλέον επιλέξιμο μέλος του προσωπικού που προσλαμβάνεται ο δικαιούχος θα υπογράφει μία συμφωνία επιχορήγησης υπηρεσιών (facility grant agreement), μέγιστου ύψους 100.000 ευρώ που πληρώνεται σύμφωνα με τις οδηγίες της Δράσης. Η μέγιστη επιδότηση ανά δικαιούχο δεν θα ξεπερνά τα 300.000 ευρώ (τρία άτομα) ή το 5% του διανεμόμενου κεφαλαίου σε επενδύσεις Κεφαλαίων Σποράς. Ο δικαιούχος δεν μπορεί να λάβει επιδότηση για περισσότερο από το 50% του προσωπικού του.

5. 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο[41]

Στην εκπλήρωση του στόχου της Λισσαβόνας για τη δημιουργία ενός ενιαίου χώρου έρευνας αποσκοπούσε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του 6ου Προγράμματος Πλαισίου. Το πρόγραμμα περιλάμβανε ξεχωριστή ενότητα για την ενίσχυση της καινοτομίας και τη διασύνδεσή της με την έρευνα, με τον τίτλο «Έρευνα και καινοτομία». Στην ενότητα αυτή ενέπιπταν δραστηριότητες για την ενθάρρυνση της τεχνολογικής καινοτομίας, της χρησιμοποίησης ερευνητικών πορισμάτων, της μεταφοράς γνώσης και τεχνολογιών και της δημιουργίας τεχνολογικών επιχειρήσεων στην Κοινότητα και σε όλες τις περιοχές της με σκοπό τη συμπλήρωση δραστηριοτήτων που αφορούν την καινοτομία και οι οποίες υπάγονται στην ενότητα "Εστίαση και ολοκλήρωση της κοινοτικής έρευνας".

Στο πλαίσιο της ενότητας προβλέπονταν η υλοποίηση δράσεων οι οποίες θα παρείχαν γενική υποστήριξη της καινοτομίας και θα συμπλήρωναν τις εθνικές και περιφερειακές δραστηριότητες με σκοπό την ενίσχυση της συνεκτικότητας των προσπαθειών στον τομέα αυτό. Οι δράσεις είχαν σα στόχο να υποστηρίξουν:

α) τη δικτύωση των συντελεστών και χρηστών του ευρωπαϊκού συστήματος καινοτομίας και τη διενέργεια αναλύσεων και μελετών με σκοπό την προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών και την εξασφάλιση καλύτερης σύμπραξης των χρηστών στη διαδικασία της καινοτομίας·

β) δράσεις ενθάρρυνσης των διαπεριφερειακών συνεργασιών με αντικείμενο τη στήριξη της καινοτομίας, της σύστασης τεχνολογικών επιχειρήσεων, καθώς και της ανάπτυξης περιφερειακών και διαπεριφερειακών στρατηγικών στον τομέα αυτόν, περιλαμβανομένων των χωρών προσχώρησης·

γ) δράσεις πειραματικής δοκιμής νέων εργαλείων και νέων προσεγγίσεων στον τομέα της τεχνολογικής καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε κρίσιμα σημεία της διαδικασίας καινοτομίας·

δ) την ανάπτυξη ή την εδραίωση υπηρεσιών παροχής πληροφοριών, και ιδίως ηλεκτρονικών υπηρεσιών όπως το Cordis, καθώς και υπηρεσιών αρωγής υπέρ της καινοτομίας (μεταφορά τεχνολογίας, προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, πρόσβαση σε επιχειρηματικό κεφάλαιο) συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των κέντρων διάδοσης της καινοτομίας·

ε) δραστηριότητες στον τομέα των οικονομικών και τεχνολογικών πληροφοριών (αναλύσεις των τεχνολογικών εξελίξεων, των εφαρμογών και των αγορών, και επεξεργασία και

16/10/2007

[41] *Επίσημη Εφημερίδα L 232 της 29.8.2002, σ. 1 έως 33, Αριθμ. Απόφασης* 1513/2002/ΕΚ

διάδοση πληροφοριών ικανών να βοηθήσουν τους ερευνητές, τις επιχειρήσεις, ιδίως δε τις ΜΜΕ, και τους επενδυτές στη λήψη αποφάσεων·

στ) την ανάλυση και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων υπέρ της καινοτομίας που διεξάγονται στο πλαίσιο κοινοτικών ερευνητικών έργων και η αξιοποίηση των διδαγμάτων που συνάγονται από τις πολιτικές καινοτομίας.

Ορισμένες από τις δραστηριότητες αυτές υλοποιήθηκαν σε σύνδεση με τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) [ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ)] στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας "Καινοτομία 2000" και σε συντονισμό με μέτρα λαμβανόμενα μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.

6. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Καινοτομία: 2005 -

Με την Ανακοίνωση του 2005 «Περισσότερη Έρευνα και Καινοτομία – Επενδύοντας για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση: Μια Κοινή Προσέγγιση»[42] τέθηκαν οι βάσεις της Πολιτικής της ΕΕ. Η Ανακοίνωση αφορά όλο το φάσμα της καινοτομίας, συμπεριλαμβάνοντας και τη μη τεχνολογική καινοτομία. Επιπλέον, καθιστά σαφείς τις δεσμεύσεις που αναφέρονται στο Πρόγραμμα της Λισσαβόνας αναλύοντας τα μέτρα που θα ληφθούν τα επόμενα χρόνια για να υποστηρίξουν την Έρευνα και την Καινοτομία.

Το Συμβούλιο, στη Σύνοδο που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2006 στις Βρυξέλες[43], λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω ανακοίνωση της Επιτροπής και άλλες σχετικές εργασίες που έγιναν στον τομέα αυτό, καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειές της για τη βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε κατάλληλη χρηματοδότηση της καινοτομίας, μεταξύ άλλων με τον προσδιορισμό, σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη, των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι διασυνοριακές επενδύσεις σε επιχειρηματικά κεφάλαια. Η Επιτροπή καλείται επίσης να μελετήσει περαιτέρω τους όρους για αρχικής φάσης επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ ενόψει μελλοντικών πολιτικών πρωτοβουλιών για τις ΜΜΕ. Η Επιτροπή θα πρέπει να εκπονήσει έκθεση για τα διασυνοριακά εμπόδια και να την υποβάλει στο Συμβούλιο μέχρι το Νοέμβριο του 2007. Το Συμβούλιο θα ασχοληθεί και πάλι με το ζήτημα προκειμένου να συζητήσει την έκθεση της Επιτροπής, και να εξετάσει την ακολουθητέα πορεία της.

16/10/2007

[42] 'Περισσότερη Έρευνα και Καινοτομία – Επενδύοντας για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση: Μια Κοινή Προσέγγιση", COM(2005) 488final

[43] 15717/06 (Presse 337)(OR. en), ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ, 2769η σύνοδος του Συμβουλίου, Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Ενέργεια), Βρυξέλλες, 4 Δεκεμβρίου 2006

Το Συμβούλιο:

- καλεί την Επιτροπή να ενσωματώσει αυτές τις στρατηγικές προτεραιότητες ως μέρος του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας και να υποβάλει έκθεση προόδου στα πλαίσια της ετήσιας έκθεσης προόδου, αναλύοντας ειδικότερα τα σημεία συμπληρωματικότητας μεταξύ της εθνικής και της ενωσιακής δράσης. Εν προκειμένω, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη συστηματική συγκριτική αξιολόγηση των ενωσιακών πολιτικών για την καινοτομία σε σχέση με πολιτικές για την καινοτομία οι οποίες ακολουθούνται σε άλλα μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων δημόσιας χρηματοδότησης για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία,
- θα προβαίνει σε τακτική επικαιροποίηση των εν λόγω στρατηγικών προτεραιοτήτων και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους. Προς τούτο, θα προβαίνει σε ετήσια στρατηγική συζήτηση σχετικά με την καινοτομία με βάση την ετήσια έκθεση προόδου της Επιτροπής και θα προετοιμάζει συμβολή για το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – ζητά από την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων να αναθέσει σε ένα προπαρασκευαστικό όργανο το καθήκον συντονισμού της τακτικής ανασκόπησης της προόδου των πολιτικών καινοτομίας στην ΕΕ και στα κράτη - μέλη, και να παρέχει την απαιτούμενη συμβολή για τη διεξαγωγή της προαναφερόμενης στρατηγικής συζήτησης,
- καλεί τα κράτη - μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους όσον αφορά μια εθνική πολιτική καινοτομίας και έρευνας και να εκθέτουν τις δράσεις τους στις εθνικές εκθέσεις προόδου. Τέλος, το Συμβούλιο συμφωνεί να υποβάλει τις στρατηγικές προτεραιότητες στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προς έγκριση.

Προηγουμένως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Σύνοδο Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλες το Μάρτιο του 2006 ανέφερε στα συμπεράσματα της συνόδου ότι:[44]

Μια πλήρως ολοκληρωμένη χρηματοοικονομική αγορά και η επαρκής πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους είναι κεφαλαιώδεις για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Εάν δεν αντιμετωπισθεί δεόντως η έλλειψη πόρων, θα εξακολουθήσει να παρεμποδίζει την καινοτομία στις ΜΜΕ. Σε κοινοτικό επίπεδο, πρέπει να διατεθούν οικονομικοί πόροι από τα χρηματοδοτικά μέσα των μελλοντικών κοινοτικών προγραμμάτων και ειδικότερα του 7ου προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα και του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΑΚ). Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο καλεί όλα τα κράτη – μέλη να εκμεταλλευθούν πλήρως τις δυνατότητες των διαρθρωτικών ταμείων, μέσω παραδοσιακών και νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως το JEREMIE. Εξάλλου, το δυναμικό των

16/10/2007

[44] Βρυξέλλες, 18 Μαΐου 2006 (30.05), (OR. en), 7775/1/06 REV 1CONCL 1ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ, ΤΗΣ : ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΕΣ, Θέμα : ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ 23 και 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 2006, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των ΜΜΕ απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή. Επιπλέον, η πρόσβαση των ΜΜΕ στις αγορές θα βελτιωθεί με τη διεθνοποίησή τους.

Τα εργαλεία που καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να χρησιμοποιηθούν από τα κράτη-μέλη για την ενίσχυση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων παρουσιάζονται μεταξύ άλλων, στην ακόλουθη ενότητα της μελέτης ως τα μέσα υλοποίησης της Ευρωπαϊκής πολιτικής.

Ε. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας (ΠΑΚ)[45]

1.1 Επισκόπηση του Προγράμματος

Τον Ιούλιο του 2004, η Επιτροπή στο πλαίσιο των προτάσεών της για την επόμενη δημοσιονομική περίοδο, πρότεινε ένα πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία. Το Πρόγραμμα αυτό αποτελεί την αντίδραση της Επιτροπής στην απαίτηση που τέθηκε από το Συμβουλίου το 2003 για την ανάπτυξη από την Επιτροπή μιας «ολοκληρωμένης στρατηγικής για την ανταγωνιστικότητα, που θα επισκοπεί σε τακτική βάση τόσο οριζόντια όσο και τομεακά ζητήματα». Το πρόγραμμα πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΑΚ) θα συνδυάσει σε ένα κοινό πλαίσιο ειδικά κοινοτικά προγράμματα υποστήριξης και συναφή τμήματα άλλων κοινοτικών προγραμμάτων σε τομείς κρίσιμους για την ώθηση της ευρωπαϊκής παραγωγικότητας, της ικανότητας καινοτομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα θα αντιμετωπίζει συμπληρωματικά περιβαλλοντικά ζητήματα.

Συγκεκριμένα οι στόχοι του προγράμματος είναι:

1. Η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και ιδίως των μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων (ΜΜΕ)·
2. Η ενθάρρυνση της καινοτομίας συμπεριλαμβανομένης της οικο-καινοτομίας
3. την επιτάχυνση της ανάπτυξης μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας της πληροφορίας
4. Η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και των νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών.

Το πρόγραμμα πλαίσιο διαρθρώνεται σε τρία επιμέρους προγράμματα:

«Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία». Το πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» θα συνδυάσει δραστηριότητες σχετικά με την επιχειρηματικότητα, τις ΜΜΕ, τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία. Θα απευθύνεται ειδικά σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, από νέες επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας έως και μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις που αποτελούν την πλειοψηφία των επιχειρήσεων στην Ευρώπη. Θα καλύπτει τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Θα ενθαρρύνει την

16/10/2007

[45] Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007 - 2013), SEC(2005)433

επιχειρηματικότητα και δυνητικούς επιχειρηματίες, τόσο γενικά όσο και σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή σε θέματα που αφορούν το φύλο. Θα συμβάλλει στην ενθάρρυνση νέων σε ηλικία ατόμων να αναπτύξουν επιχειρηματικό πνεύμα και στην ανάδυση νέων επιχειρηματιών, όπως προβάλλεται από το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία [15]. Θα αποτελέσει ένα σημαντικό αλλά όχι το μόνο μηχανισμό για την υλοποίηση των κύριων δράσεων σε στρατηγικούς τομείς της πολιτικής που καθορίζονται στην «ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα»[16] και για την παροχή υποστήριξης, σε κοινοτικό επίπεδο, για δράσεις των κρατών μελών σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό χάρτη για μικρές επιχειρήσεις [17]. Παρ' ότι το πρόγραμμα για την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία απευθύνεται ειδικά στις ΜΜΕ, τα συμφέροντα των επιχειρήσεων αυτών θα ληφθούν υπόψη σε ολόκληρο το ΠΑΚ. Επιπλέον, θα αποτελέσει ένας από τους μηχανισμούς που θα υποστηρίξουν την υλοποίηση του σχεδίου δράσης υπέρ των περιβαλλοντικών τεχνολογιών.

«Υποστήριξη της πολιτικής για τις ΤΠΕ». Το ειδικό πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις ΤΠΕ αποτελεί ένα από τα μέσα υποστήριξης δράσεων που καθορίζονται στη νέα πρωτοβουλία «i2010: Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας», όπως δημοσιεύθηκε στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας το Φεβρουάριο του 2005[26]. Ενθαρρύνει την ευρύτερη υιοθέτηση των ΤΠΕ από τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις και στοχεύει στην ενίσχυση των δημόσιων επενδύσεων σε ΤΠΕ. Το πρόγραμμα αξιοποιεί τις εμπειρίες από τα προγράμματα eTen, eContent και MODINIS ενώ βελτιώνει τις συνεργίες μεταξύ αυτών καθώς επίσης και την επίδρασή τους. Το πρόγραμμα υποστηρίζει δράσεις για την ανάπτυξη του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφόρησης και για την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς για προϊόντα και υπηρεσίες πληροφόρησης. Στοχεύει στην ενθάρρυνση της καινοτομίας μέσω μιας ευρύτερης υιοθέτησης των ΤΠΕ και της επένδυσης σε αυτές για την ανάπτυξη μιας κοινωνίας της πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς, για περισσότερο αποτελεσματικές και αποδοτικές υπηρεσίες σε τομείς δημόσιου συμφέροντος και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Θα αντιμετωπίσει επίσης τον κατακερματισμό της ευρωπαϊκής αγοράς ψηφιακού περιεχομένου, υποστηρίζοντας την παραγωγή και τη διανομή του ευρωπαϊκού περιεχομένου και προωθώντας τις πολιτιστικές και γλωσσικές πολυμορφίες της Ευρώπης, και θα συνεχιστεί, από το 2008 και μετά, από το πρόγραμμα eContent+ που θεσπίστηκε πρόσφατα από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

«Ευφυής ενέργεια για την Ευρώπη». Το πρόγραμμα «Ευφυής ενέργεια – Ευρώπη», στο πλαίσιο του ΠΑΚ, στοχεύει στην επιτάχυνση των ενεργειών σχετικά με τη συμφωνημένη κοινοτική στρατηγική και τους στόχους στον τομέα της βιώσιμης ενέργειας, και κυρίως: να διευκολύνει την ανάπτυξη και την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου για την ενέργεια· να

αυξήσει το επίπεδο των επενδύσεων σε νέες και βέλτιστων επιδόσεων τεχνολογίες και να αυξήσει τη χρήση και τη ζήτηση ενεργειακά αποδοτικών, ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών καθώς και την ενεργειακή διαφοροποίηση, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, μέσω της αύξησης της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων μεταξύ των κύριων παραγόντων στην ΕΕ.

Ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός για το πρόγραμμα ΠΑΚ (2007 - 2013) είναι:

	Εκατομμύρια ευρώ €
1. Επιχειρηματικότητα και καινοτομία	**2166**
Εκ των οποίων οικο - καινοτομία	(430)
Εκ των οποίων χρηματοδοτικά εργαλεία	**(1130)**
2. Υποστήριξη της πολιτικής για τις ΤΠΕ	**728**
3. Ευφυής ενέργεια για την Ευρώπη	**727**
ΣΥΝΟΛΟ	**3621**

Στις ακόλουθες παραγράφους παρουσιάζονται τα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα για τις ΜΜΕ που θα ενεργοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΑΚ και συγκεκριμένα του προγράμματος «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία».

1.2 Κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο του ΠΑΚ

Τα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα χρησιμοποιούνται με στόχο να διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση σε ορισμένα στάδια του κύκλου ζωής τους: αρχική ώθηση, εκκίνηση, επέκταση και μεταβίβαση επιχείρησης. Τα μέσα αυτά καλύπτουν επίσης τις επενδύσεις που πραγματοποιούν οι ΜΜΕ σε δραστηριότητες όπως η τεχνολογική ανάπτυξη, η καινοτομία και η μεταφορά τεχνολογίας.

Τα μέσα είναι τα ακόλουθα:

α) ο μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF)·

β) ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ (SMEG)·

γ) το σύστημα ενίσχυσης των ικανοτήτων (CBS).

1.2.1 Ο μηχανισμός υψηλής ανάπτυξης και καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF)

Το μηχανισμό GIF διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων εξ ονόματος της Επιτροπής.

Τα καθήκοντά του είναι τα ακόλουθα:

i) η συμβολή στη δημιουργία και στη χρηματοδότηση ΜΜΕ και στον περιορισμό του χάσματος μεταξύ ιδίων κεφαλαίων και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, που εμποδίζει τις ΜΜΕ να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες ανάπτυξής τους·

ii) η υποστήριξη καινοτόμων ΜΜΕ με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης, ιδίως εκείνων που ασχολούνται με την έρευνα, την ανάπτυξη και άλλες καινοτόμες δραστηριότητες·

Το GIF θα αποτελεί μακροπρόθεσμο μηχανισμό που θα συμμετέχει σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς, κατά κανόνα, για 5 έως 12 έτη. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια των επενδύσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού GIF δεν θα υπερβαίνει τα 19 έτη από τη σύναψη της σύμβασης ανάθεσης μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΤΕπ. Θα πρέπει να προβλεφθούν κατάλληλες στρατηγικές εξόδου στις συμφωνίες μεταξύ του ΕΤΕπ και των ενδιάμεσων φορέων.

Το GIF λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις αυτοχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένου του ΕΤΕπ, με την έγκριση επενδυτικής πολιτικής που εμπεριέχει υψηλότερο επιχειρηματικό κίνδυνο, τόσο όσον αφορά τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς όσο και τις επενδυτικές πολιτικές τους.

Το GIF θα απευθύνεται σε ενδιάμεσους φορείς εμπορικού προσανατολισμού, τους οποίους διαχειρίζονται ανεξάρτητες ομάδες που συνδυάζουν τα κατάλληλα προσόντα με την απαιτούμενη πείρα. Οι ενδιάμεσοι φορείς επιλέγονται σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές των επιχειρήσεων και της αγοράς, με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις, αποφεύγοντας τυχόν σύγκρουση συμφερόντων και αποβλέποντας στη συνεργασία με ευρύ φάσμα εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών φορέων ή παρόμοιων οργανισμών

Ο μηχανισμός GIF αποτελείται από δύο θυρίδες:

Η πρώτη θυρίδα, που ονομάζεται GIF1, καλύπτει τις επενδύσεις κατά τα πρώτα στάδια (αρχική ώθηση και εκκίνηση). Στοχεύει σε επενδύσεις σε εξειδικευμένα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, όπως είναι τα κεφάλαια των αρχικών σταδίων, τα κεφάλαια που λειτουργούν σε περιφερειακό επίπεδο, τα κεφάλαια που επικεντρώνονται σε ειδικούς τομείς, τεχνολογίες ή στην ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας και τα κεφάλαια που συνδέονται με τα

φυτώρια επιχειρήσεων, τα οποία με τη σειρά τους θα προσφέρουν κεφάλαια στις ΜΜΕ. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να είναι συνεπενδυτής σε κεφάλαια και επενδυτικά μέσα που προωθούνται από τους επιχειρηματικούς αγγέλους.

Θα επενδύει σε ενδιάμεσα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που επενδύουν σε ΜΜΕ ηλικίας έως 10 ετών, ξεκινώντας κατά κανόνα από τη φάση προ-Α (αρχικής ώθηση) και Α (εκκίνηση) και παρέχοντας επενδύσεις συνέχειας, όπου κρίνεται σκόπιμο. Οι μέγιστες συνολικές επενδύσεις σε ενδιάμεσα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου θα ανέρχονται στο 25% του συνολικού κεφαλαίου που διαθέτει ο σχετικός φορέας ή έως το 50% για νέους φορείς που θεωρείται πιθανό να επιδράσουν καταλυτικά στην ανάπτυξη αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων για συγκεκριμένη τεχνολογία ή σε συγκεκριμένη περιφέρεια, καθώς και ως επενδυτικοί δίαυλοι για τους επιχειρηματικούς αγγέλους. Οι μέγιστες συνολικές επενδύσεις σε ενδιάμεσα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου θα ανέρχονται στο 50% στις περιπτώσεις όπου το επενδυτικό ενδιαφέρον του φορέα εστιάζεται στις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην οικο-καινοτομία. Τουλάχιστον το 50% του κεφαλαίου που επενδύεται σε οποιονδήποτε φορέα πρέπει να προέρχεται από επενδυτές που λειτουργούν σε συνθήκες οι οποίες αντιστοιχούν σε συνήθεις συνθήκες αγοράς (δυνάμει της αρχής του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς), ανεξάρτητα από τη νομική φύση και την ιδιοκτησιακή δομή των επενδυτών που παρέχουν αυτό το ποσοστό του κεφαλαίου. Καμία ανάληψη υποχρεώσεων προς μεμονωμένο φορέα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 30 εκ. EUR.

Το GIF 1 έχει τη δυνατότητα να συνεπενδύει με ίδιους πόρους του ΕΤΕπ ή με πόρους βάσει της εντολής της ΕΤΕ ή άλλους πόρους που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης του ΕΤΕπ.

Η δεύτερη θυρίδα, που ονομάζεται GIF2, καλύπτει τις επενδύσεις κατά το στάδιο της επέκτασης και επενδύει σε εξειδικευμένα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, τα οποία με τη σειρά τους θα προσφέρουν οιονεί ίδια κεφάλαια ή ίδια κεφάλαια στις καινοτόμες ΜΜΕ με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης κατά το στάδιο της επέκτασής τους. Οι επενδύσεις της θυρίδας GIF2 αποφεύγουν τα κεφάλαια εξαγοράς ή αντικατάστασης.

Το GIF 2 θα επενδύει σε ενδιάμεσα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που επενδύουν σε ΜΜΕ, κατά κανόνα στις φάσεις Β και Γ (επέκταση). Οι συνήθεις μέγιστες συνολικές επενδύσεις σε ενδιάμεσα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου θα ανέρχονται στο 15% του συνολικού κεφαλαίου που διαθέτει ο σχετικός φορέας ή ως το 25% για:

- νέους φορείς που θεωρείται πιθανό να επιδράσουν καταλυτικά στην ανάπτυξη αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων για συγκεκριμένη τεχνολογία ή σε συγκεκριμένη περιφέρεια·
- φορείς των οποίων το επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζεται στις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην οικο-καινοτομία·
- φορείς που δημιουργούνται από νεοσυσταθείσες ομάδες διαχείρισης.

Σε περίπτωση συνεπενδύσεων με ίδιους πόρους του ΕΤΕπ ή πόρους βάσει της εντολής της ΕΤΕ ή άλλους πόρους που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης του ΕΤΕπ, η μέγιστη συνεισφορά του GIF 2 θα ανέρχεται στο 15%. Τουλάχιστον το 50% του κεφαλαίου που επενδύεται σε οποιονδήποτε φορέα πρέπει να προέρχεται από επενδυτές που λειτουργούν σε συνθήκες οι οποίες αντιστοιχούν σε συνήθεις συνθήκες αγοράς (δυνάμει της αρχής του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς), ανεξάρτητα από τη νομική φύση και την ιδιοκτησιακή δομή των επενδυτών που παρέχουν αυτό το ποσοστό του κεφαλαίου. Καμία ανάληψη υποχρεώσεων προς μεμονωμένο φορέα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 30 εκ. EUR.

Ο μηχανισμός GIF μπορεί να επενδύει σε ενδιάμεσους φορείς συνεργαζόμενους, κατά περίπτωση, με εθνικά προγράμματα με σκοπό την ανάπτυξη των επενδυτικών εταιρειών που εξειδικεύονται στις μικρές επιχειρήσεις.

1.2.2 Ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ (SMEG)

Το μηχανισμό SMEG διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων εξ ονόματος της Επιτροπής.

Τα καθήκοντά του είναι τα ακόλουθα:

i) η προσφορά αντεγγυήσεων ή, κατά περίπτωση, συνεγγυήσεων για τα συστήματα εγγυήσεων που λειτουργούν στις επιλέξιμες χώρες·
ii) η προσφορά άμεσων εγγυήσεων για οποιονδήποτε άλλον κατάλληλο χρηματοπιστωτικό ενδιάμεσο.

Οι παράμετροι σχετικά με την καταπίστευση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση θα αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΤΕπ. Η Επιτροπή εφαρμόζει ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων.

Οι ενδιάμεσοι φορείς θα επιλέγονται μεταξύ των συστημάτων εγγύησης που ήδη εφαρμόζονται ή που ενδέχεται να εφαρμοστούν σε επιλέξιμες χώρες,

συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών αμοιβαίων εγγυήσεων, και οποιουδήποτε άλλου κατάλληλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Οι διαδικασίες επιλογής πρέπει να είναι διαφανείς και να μην επιφέρουν διακρίσεις, αποφεύγοντας τυχόν σύγκρουση συμφερόντων.

Επιλέξιμοι Φορείς

Οι ενδιάμεσοι φορείς θα επιλέγονται σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και με γνώμονα τα εξής:

- τον αντίκτυπο στον όγκο της χρηματοδότησης (δάνεια, μετοχικό κεφάλαιο ή οιονεί μετοχικό κεφάλαιο) που παρέχεται στις ΜΜΕ, ή/και
- τον αντίκτυπο στην πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση,
- ή/και τον αντίκτυπο στην ανάληψη κινδύνου όσον αφορά τη χρηματοδότηση ΜΜΕ από τον οικείο ενδιάμεσο φορέα.

Μηχανισμοί SMEG

Ο μηχανισμός SMEG αποτελείται από τέσσερις θυρίδες:

Η πρώτη θυρίδα, α) **χρηματοδότηση με δανειακά κεφάλαια**, είτε με τη μορφή δανείων είτε με τη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης, αποσκοπεί στη μείωση των ιδιαίτερων δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ όσον αφορά την πρόσβαση στη χρηματοδότηση λόγω του υψηλότερου κινδύνου που ενέχουν οι επενδύσεις σε δραστηριότητες που συνδέονται με τη γνώση, όπως είναι αυτές για την τεχνολογική ανάπτυξη, την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας, και λόγω της έλλειψης επαρκών εγγυήσεων.

Η δεύτερη θυρίδα, β) **μικροπιστώσεις**, ενθαρρύνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να διαδραματίσουν σοβαρότερο ρόλο στην προσφορά δανείων μικρότερων ποσών τα οποία κανονικά συνεπάγονται αναλογικά υψηλότερο κόστος διαχείρισης για τους δανειζόμενους με ανεπαρκείς εγγυήσεις. Εκτός από τις εγγυήσεις ή τις αντεγγυήσεις, οι χρηματοπιστωτικοί ενδιάμεσοι μπορούν να λαμβάνουν επιδοτήσεις για τον περιορισμό του υψηλού διοικητικού κόστους που συνδέεται με τις μικροπιστώσεις.

Η τρίτη θυρίδα, γ) **εγγυήσεις για επενδύσεις ίδιων κεφαλαίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων** στις ΜΜΕ, καλύπτει επενδύσεις από τοπικά και περιφερειακά κεφάλαια που προσφέρουν κεφάλαια κατά το στάδιο αρχικής ώθησης ή/ και το στάδιο εκκίνησης, καθώς και κεφάλαια ενδιάμεσης χρηματοδότησης, με σκοπό τον περιορισμό των ιδιαίτερων δυσκολιών που

αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ λόγω της αδύναμης χρηματοοικονομικής τους δομής, και εκείνων που προκύπτουν από τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων.

Η τέταρτη θυρίδα, δ) **τιτλοποίηση των χαρτοφυλακίων πιστώσεων** που έχουν χορηγηθεί σε ΜΜΕ, στοχεύει στην κινητοποίηση πρόσθετων χρηματοδοτήσεων με δανειακά κεφάλαια για τις ΜΜΕ βάσει των συμφωνιών για τον επιμερισμό των κινδύνων με τα συγκεκριμένα ιδρύματα. Προϋπόθεση για την υποστήριξη των συναλλαγών αυτών είναι η ανάληψη της υποχρέωσης από τα ιδρύματα να αφιερώσουν ένα σημαντικό μέρος της ρευστότητας που προκύπτει από την κινητοποίηση κεφαλαίων για τη χορήγηση νέων δανείων σε ΜΜΕ εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Κριτήρια Επιλεξιμότητας

Τα χρηματοοικονομικά κριτήρια που διέπουν την επιλεξιμότητα στο πλαίσιο του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ πρέπει να καθορίζονται για κάθε ενδιάμεσο φορέα βάσει των δραστηριοτήτων του, με σκοπό την κάλυψη όσο το δυνατόν περισσότερων ΜΜΕ. Αυτοί οι κανόνες πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες και τις πρακτικές της αγοράς που επικρατούν στο σχετικό τομέα.

Θα είναι επιλέξιμη η χρηματοδότηση για την απόκτηση υλικών και άυλων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της απόκτησης αδειών εκμετάλλευσης.

Τα κριτήρια που αφορούν την τέταρτη θυρίδα του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ ["δ) τιτλοποίηση των χαρτοφυλακίων πιστώσεων που έχουν χορηγηθεί σε ΜΜΕ"] περιλαμβάνουν μεμονωμένες και πολύπλευρες συναλλαγές, καθώς και συναλλαγές μεταξύ διαφόρων κρατών. Η επιλεξιμότητα πρέπει να βασίζεται στις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, ιδίως όσον αφορά την πιστοληπτική ικανότητα και τη διαφοροποίηση του κινδύνου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου.

Όροι εγγυήσεων

Οι εγγυήσεις που εκδίδονται από το ΕΤΕπ εξ ονόματος της Επιτροπής στο πλαίσιο της θυρίδας "α) χρηματοδότηση με δανειακά κεφάλαια", της θυρίδας "β) μικροπιστώσεις" και της θυρίδας "γ) ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια" του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ θα καλύπτουν ένα τμήμα του κινδύνου που αναλαμβάνει ο ενδιάμεσος φορέας στο πλαίσιο χαρτοφυλακίου χρηματοδότησης μεμονωμένων συναλλαγών. Η τέταρτη θυρίδα του

μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ ["δ) τιτλοποίηση"] πρέπει να περιλαμβάνει τον επιμερισμό του κινδύνου ορισμένων τιτλοποιημένων μεριδίων που είναι αρχαιότερα του πρώτου τμήματος ζημιών ή την ανάληψη του κινδύνου ενός σημαντικού μέρους του πρώτου τμήματος ζημιών από τον αρχικό επενδυτή και τον επιμερισμό του υπόλοιπου τμήματος.

Οι εγγυήσεις που παρέχονται από το ΕΤΕπ σχετικά με τη θυρίδα "α) χρηματοδότηση με δανειακά κεφάλαια", τη θυρίδα "β) μικροπιστώσεις" και τη θυρίδα "γ) ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια" του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ θα είναι, κατά κανόνα, ισότιμες με τις εγγυήσεις ή, όπου κρίνεται σκόπιμο, με τη χρηματοδότηση από τον ενδιάμεσο φορέα.

Το ΕΤΕπ δύναται να χρεώνει σε ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό φορέα προμήθεια που υπολογίζεται επί τη βάσει δεσμευμένων ποσών τα οποία όμως δεν έχουν χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με συμφωνημένη κλίμακα ("προμήθειες ανάληψης υποχρεώσεων") καθώς και προμήθειες εγγυήσεων. Δύναται επίσης να επιβάλει προμήθεια σχετικά με μεμονωμένες συναλλαγές τιτλοποίησης.

Ανώτατο όριο των μέγιστων σωρευτικών ζημιών του ΕΤΕπ

Πρέπει να τεθεί ανώτατο όριο όσον αφορά το κόστος που συνεπάγεται ο μηχανισμός για τον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ώστε, σε καμία περίπτωση, να μην υπερβαίνει τα δημοσιονομικά κονδύλια που χορηγούνται στο ΕΤΕπ στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού. Δεν πρέπει να υπάρχει ενδεχόμενη υποχρέωση στον προϋπολογισμό. Η υποχρέωση του ΕΤΕπ να καταβάλει το μερίδιό του όσον αφορά τις ζημίες του ενδιάμεσου φορέα θα εξακολουθήσει να ισχύει έως ότου το σωρευτικό ποσό των πληρωμών που πραγματοποιούνται για την κάλυψη των ζημιών από συγκεκριμένο χρηματοδοτικό χαρτοφυλάκιο, μειωμένο –όπου κρίνεται σκόπιμο– κατά το σωρευτικό ποσό της αντίστοιχης ανάκτησης των ζημιών, φθάσει το προσυμφωνημένο ποσό, μετά το οποίο η εγγύηση του ΕΤΕπ ακυρώνεται αυτομάτως.

Ανάκτηση ζημιών και άλλα έσοδα καταβλητέα στον καταπιστευτικό λογαριασμό

Τυχόν ανάκτηση ζημιών από συγκεκριμένο ενδιάμεσο φορέα πρέπει να πιστώνεται στον καταπιστευτικό λογαριασμό και να λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του ανώτατου ορίου των μέγιστων σωρευτικών ζημιών του ΕΤΕπ έναντι του ενδιάμεσου φορέα. Οποιαδήποτε άλλα έσοδα, όπως οι προμήθειες ανάληψης υποχρεώσεων και οι προμήθειες εγγυήσεων, θα πιστώνονται στον καταπιστευτικό λογαριασμό και, αν ληφθούν πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2013, θα προστίθενται στους πόρους του μηχανισμού.

Διάρκεια του μηχανισμού

Οι μεμονωμένες εγγυήσεις ΜΜΕ ισχύουν έως 10 έτη.

1.2.3 Το σύστημα ενίσχυσης των ικανοτήτων (CBS)

Το σύστημα ενίσχυσης των ικανοτήτων (CBS) διαχειρίζονται διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και η Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΤΑΣΕ).

Τα καθήκοντά του είναι τα ακόλουθα:

i) η βελτίωση των τεχνικών ικανοτήτων των ταμείων που επενδύουν σε καινοτόμες ΜΜΕ ή σε ΜΜΕ με δυναμικό ανάπτυξης, σε θέματα επενδύσεων και τεχνολογίας·
ii) η ενθάρρυνση της προσφοράς πιστώσεων σε ΜΜΕ μέσω της βελτίωσης των διαδικασιών αξιολόγησης των αιτήσεων για πιστώσεις που προέρχονται από ΜΜΕ.

Το CBS αποτελείται από τη δράση «κεφάλαιο αρχικής ώθησης» και από τη δράση «σύμπραξη».

Η δράση «κεφάλαιο αρχικής ώθησης» αποσκοπεί στη χορήγηση επιδοτήσεων με σκοπό την ενθάρρυνση της προσφοράς κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου σε καινοτόμες ΜΜΕ και άλλες ΜΜΕ με δυναμικό ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν στην παραδοσιακή οικονομία, μέσω της υποστήριξης των ταμείων αρχικής ώθησης και εκκίνησης ή άλλων ανάλογων οργανισμών. Οι επιδοτήσεις παρέχονται για τη μακροχρόνια πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού με εξειδικευμένες γνώσεις στις επενδύσεις ή στην τεχνολογία.

Η δράση «σύμπραξη» αποσκοπεί στη χορήγηση επιδοτήσεων σε χρηματοπιστωτικούς ενδιάμεσους φορείς για την κάλυψη του κόστους της απαραίτητης τεχνικής βοήθειας για τη βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης των αιτήσεων για πιστώσεις που προέρχονται από ΜΜΕ, ώστε να ενθαρρυνθεί η προσφορά χρηματοδοτήσεων προς τις ΜΜΕ σε χώρες με αδύναμη τραπεζική διαμεσολάβηση.

Για τους σκοπούς της δράσης «σύμπραξη» η τραπεζική διαμεσολάβηση θεωρείται «αδύναμη» στις χώρες όπου οι εγχώριες πιστώσεις ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας είναι πολύ πιο κάτω από το μέσο όρο της Κοινότητας

σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Η δράση «σύμπραξη» συνοδεύει τις πιστωτικές διευκολύνσεις ή τον επιμερισμό των κινδύνων που παρέχουν τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στις τράπεζες ή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εταίρους από τις επιλέξιμες χώρες. Ένα σημαντικό μέρος της δράσης συνδέεται με τη βελτίωση της ικανότητας των τραπεζών να εκτιμούν την εμπορική βιωσιμότητα σχεδίων που δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην οικο-καινοτομία.

2. 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο[46],[47]

Το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης της ΕΕ αποτελεί το βασικό εργαλείο μέσω του οποίου θα χρηματοδοτηθούν οι δράσεις Ε&Α σε Πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Κύρια χαρακτηριστικά του νέου Προγράμματος, που θα ενισχύσει την ευρωπαϊκή έρευνα με 53,2 δις ευρώ για την περίοδο 2007-2013, είναι η μεγαλύτερη διάρκεια, σε σύγκριση με τα προηγούμενα ΠΠ, η αύξηση του προϋπολογισμού, η υιοθέτηση πιο ευέλικτων χρηματοδοτικών σχημάτων, η απλοποίηση των διαδικασιών, η έμφαση στην αριστεία και η εισαγωγή ενός αυτόνομου υποπρογράμματος ("Ιδέες") για τη χρηματοδότηση της έρευνας αιχμής.

Οι βασικοί άξονες του 7ου ΠΠ είναι:

- Συνεργασία (32,36 δις ευρώ): Διακρατικές συνεργασίες, τεχνολογικές πλατφόρμες, από κοινού τεχνολογικές πρωτοβουλίες, συντονισμός μη κοινοτικών ερευνητικών προγραμμάτων και διεθνής συνεργασία.
- Ιδέες (7,46 δις ευρώ): Ενίσχυση της έρευνας αιχμής, σε όλα τα επιστημονικά και τεχνολογικά πεδία, που διεξάγεται από μεμονωμένες εθνικές ή διακρατικές ομάδες, ανταγωνιζόμενες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αρμόδιο όργανο είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας.
- Άνθρωποι (4,73 δις ευρώ): Δράσεις Marie Curie για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού ανθρώπινου δυναμικού στην έρευνα και άλλες πρωτοβουλίες.
- Ικανότητες (4,22 δις ευρώ): Ερευνητικές υποδομές, Έρευνα για την υποστήριξη των ΜΜΕ, Περιφέρειες γνώσης, Ερευνητικό δυναμικό, Επιστήμη και κοινωνία, Συνεκτική ανάπτυξη των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας, Δράσεις διεθνούς συνεργασίας.

16/10/2007

[46] *ΕΕ L 412 της 30.12.2006, σ. 1 έως 43, Αριθμ. Απόφασης* 1982/2006/ΕΚ
[47] http://cordis.europa.eu/fp7/

Ένα χαρακτηριστικό του 7ου ΠΠ είναι η έμφαση στην ενσωμάτωση δράσεων στα έργα οι οποίες θα μπορέσουν να οδηγήσουν στην μετατροπή των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε εμπορικά προϊόντα. Επιπλέον, νέοι μηχανισμοί θα δοκιμαστούν ακόμα στον τομέα χρηματοδότησης των έργων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπηρεσία χρηματοδότησης επιμερισμού κινδύνου (Risk Sharing Finance Facility) που θα εφαρμοστεί στο πλαίσιο του 7ου ΠΠ σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

2.1 Υπηρεσία Χρηματοδότησης Επιμερισμού Κινδύνου - Risk-sharing finance facility (RSFF)[48]

Οι χρηματαγορές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι συχνά διστακτικά να επενδύσουν σε έργα Ε&Α εξαιτίας του υψηλού ρίσκου που έχει η επένδυση σε έργα Ε&Α συγκριτικά με πιο παραδοσιακά επιχειρηματικά έργα. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η δυσλειτουργία της αγοράς και να ενισχυθεί η πρόσβαση στα δάνεια προς τα έργα Ε&Α, η Επιτροπή έχει προτείνει τη δημιουργία της υπηρεσίας χρηματοδότησης επιμερισμού κινδύνου. Η υπηρεσία θα λειτουργήσει με κεφάλαια από το 7ο ΠΠ τα οποία θα διαχειριστεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Συγκεκριμένα, ο μηχανισμός θα έχει σα στόχο να διευκολύνει την παροχή δανείων από την ΕΤΕ στους μετέχοντες σε μεγάλα έργα Ε&Α. Η δημιουργία του μηχανισμού ήταν συγκεκριμένη απαίτηση της ΕΕ. Επιπλέον, ο μηχανισμός επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των πόρων του 7ου ΠΠ και άρα την παροχή δανείων για ένα εκτεταμένο χρονικό διάστημα.

Επιλέξιμοι να ενταχθούν στο μηχανισμό θα είναι μεγάλα έργα Ε&Α (συμπεριλαμβανομένου έργα υποδομών) με ισχυρή πανευρωπαϊκή διάσταση. Οι εταίροι που μετέχουν στην υλοποίηση των έργων μπορούν να προσεγγίσουν την ΕΤΕ είτε μεμονωμένα είτε μέσω κοινών νομικών οντοτήτων. Επομένως από το μηχανισμό μπορούν να ευνοηθούν όλοι οι τύποι φορέων όπως μεγάλες επιχειρήσεις, ΜΜΕ, δημόσιοι και ιδιωτικοί ερευνητικοί οργανισμοί, συνεταιρισμοί δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
Όσοι μετέχουν ως εταίροι σε έργα του 7ου ΠΠ και συγκεκριμένα στον άξονα «συνεργασία» είναι αυτομάτως επιλέξιμοι. Οι επιλέξιμες αιτήσεις στη συνέχεια θα ελέγχονται σύμφωνα με τη συνήθη τραπεζική πρακτική. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα θέσει επίσης, συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας και θα θεσπίσει μια ομάδα ελέγχου της επιλεξιμότητας.

16/10/2007

[48] FP7 "RISK-SHARING FINANCE FACILITY" TO LEVERAGE EIB LOAN INVESTMENT IN LARGE EUROPEAN RTD1 PROJECTS AND INFRASTRUCTURES, Discussion Document, July 2005, DG RTD

Πέραν της ενίσχυσης των πλέον φιλόδοξων έργων ο μηχανισμός θα επιφέρει και ένα επιπλέον αποτέλεσμα: οι φορείς Ε&Α και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα μάθουν να συνεργάζονται, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για περισσότερα δάνεια Ε&Α στην Ευρώπη. Αυτό θα είναι προς το συμφέρον των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών που εμπλέκονται με την Ε&Α για τους εξής λόγους:

- Θα αυξηθεί το ποσό που διατίθεται για έργα Ε&Α.
- Θα επιτρέψει την επικέντρωση των δημόσιων χρηματοδοτήσεων σε έργα Ε&Α που δεν είναι κατάλληλα για τη λήψη δανείου αλλά έχουν μεγάλη κοινωνική σημασία.

Η λειτουργία του μηχανισμού αναμένει την έγκριση από το Ευρωκοινοβούλιο. Εφόσον η έγκριση δοθεί ο μηχανισμός θα αρχίσει να λειτουργεί το 2007.

2.2 JEREMIE[49] (Joint European Resources for Micro to Medium Size Enterprises)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων έχουν δημιουργήσει από το 2005 μία κοινή πρωτοβουλία με το ακρωνύμιο JEREMIE (Ενωμένες Ευρωπαϊκές Πηγές για Μικρο-επιχειρήσεις έως Μεσαίες επιχειρήσεις), η οποία στοχεύει στη βελτίωση της πρόσβασης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε κεφάλαια μέσω δανείων (loans), επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital), εγγυήσεων, μικροπιστώσεων, κτλ, ώστε να υποστηριχθεί η ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, η καινοτομία και η απασχόληση στην ΕΕ. Επίσης, η πρωτοβουλία θα παρέχει τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη. Τα κεφάλαια για το JEREMIE προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ERDF - European Regional Development Fund).

Για το σκοπό αυτό σχεδιάζεται η δημιουργία σε κάθε χώρα ενός κεντρικού φορέα παροχής χρηματοοικονομικών διευκολύνσεων κάθε μορφής, που ονομάζεται Holding Fund (Κεντρικό Ταμείο) της χώρας. Στο ανά χώρα Holding Fund κατατίθενται οι κοινοτικοί και εθνικοί πόροι κάθε σχετικού με χρηματοοικονομικά εργαλεία μέτρου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της χώρας. Το Holding Fund προσλαμβάνει μέσω ανοικτής διαδικασίας περιφερειακούς ενδιάμεσους φορείς παροχής χρηματοοικονομικών διευκολύνσεων (Financial Intermediaries) και οι φορείς αυτοί διαθέτουν τους σχετικούς πόρους στις ΜΜΕ.

Η Πρωτοβουλία JEREMIE διασφαλίζει το συντονισμό μεταξύ εργαλείων υποβοήθησης, την άσκηση αποτελεσματικής περιφερειακής πολιτικής, βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων και τις δυνατότητες ανάπτυξης νέων καινοτόμων Χρηματοοικονομικών εργαλείων. Επίσης,

16/10/2007

[49] http://www.eif.europa.eu/jeremie/

διασφαλίζει τη μεταφορά τεχνογνωσίας στη χώρα και μεταφορά της ευρωπαϊκής εμπειρίας σε θέματα διοίκησης Χρηματοοικονομικών Οργανισμών.

Ειδικότερα οι βασικοί στόχοι του JEREMIE είναι:

- Η βελτιστοποίηση της χρήσης της χρηματοδότησης του ERDF για την βελτίωση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ μέσω βιώσιμων και περιοδικά διαθέσιμων χρηματοδοτικών οργάνων
- Αύξηση αποδοτικότητας κεφαλαίου χρηματοδοτήσεων του ERDF με δάνεια του ΕΤΕ καθώς και με την τεχνογνωσία του ΕΤΕ στη δημιουργία εξατομικευμένων οργάνων.
- Ανάπτυξη του ρόλου της Επιχειρηματικότητας στην Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε.

Η πρωτοβουλία JEREMIE συνδέεται με το Δ' ΚΠΣ και η Ειδική Γραμματεία για την Ανταγωνιστικότητα θα παρακολουθεί στενά τη σύνταξη της σχετικής μελέτης, την οποία εκπονεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

Η πρωτοβουλία JEREMIE θα είναι συμπληρωματική στις υπόλοιπες πρωτοβουλίες για τις ΜΜΕ σε επίπεδο Ε.Ε. και η επιλογή της θα είναι προαιρετική για τα κράτη – μέλη. Το JEREMIE θα επιτρέψει στα κράτη - μέλη και τις περιφέρειες να χρησιμοποιήσουν μέρος των διαρθρωτικών ταμείων τους ώστε να αποκτήσουν μία σειρά χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν σχεδιασθεί ειδικά για την υποστήριξη των μικρο – επιχειρήσεων και των ΜΜΕ.

Η πρωτοβουλία θα συνεισφέρει στην ανάπτυξη και απασχόληση σύμφωνα με την ανανεωμένη ατζέντα της Λισσαβόνας, η οποία συμφωνήθηκε από τα κράτη – μέλη που συναντήθηκαν τον Μάρτιο του 2005.

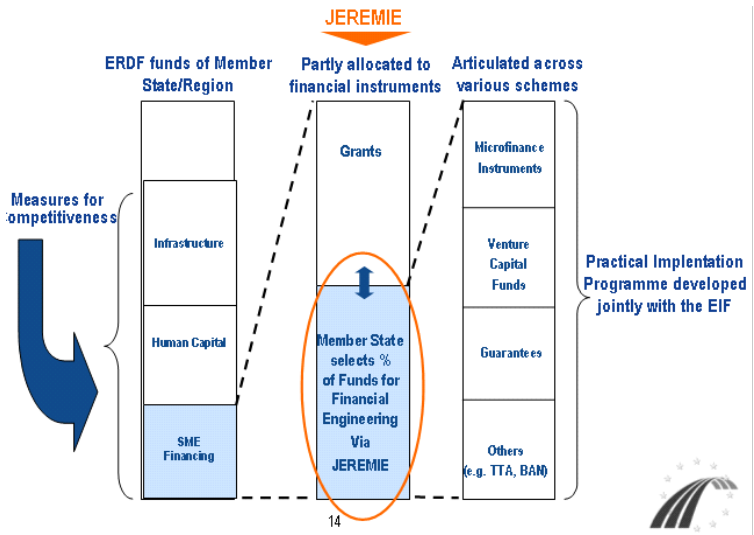

Τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία του JEREMIE

Η πρωτοβουλία JEREMIE προβλέπει την ύπαρξη τριών βασικών χρηματοδοτικών εργαλείων:

- Συμβουλευτική και τεχνική βοήθεια
- Κεφάλαια και Επιχειρηματικές Συμμετοχές (Equity and venture capital)
- Εγγυήσεις (τόσο για δάνεια μικροπιστώσεων όσο και για Δάνεια ΜΜΕ)

Κριτήρια επιλεξιμότητας ΜΜΕ

Η διαθέσιμη χρηματοδότηση μέσω του JEREMIE θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την παροχή χρηματοδότησης σε ΜΜΕ οι οποίες θέλουν να κάνουν **επενδύσεις σε πάγια στοιχεία και σε μακροχρόνιο ανθρώπινο κεφάλαιο**. Στα παραπάνω μπορεί να περιλαμβάνονται νέα έργα για τον εκσυγχρονισμό ή την επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων σε τομείς όπως η βιομηχανία, η αγροτική βιομηχανία, το περιβάλλον, οι υπηρεσίες, οι επιστήμες υγείας κλπ.

Επιπλέον ισχύουν και τα ακόλουθα κριτήρια:

- Επιλέξιμες είναι οι ΜΜΕ με λιγότερους από 250 εργαζόμενους, μέγιστο επιτρεπόμενο κύκλο εργασιών 50 εκ. ευρώ και μέγιστο ύψος ισολογισμού 43 εκ. ευρώ.
- Προτεραιότητα θα δίνεται σε μικρές (<50 άτομα, ισολογισμός / κύκλος εργασιών < 10 εκ. Ευρώ) και μικροεπιχειρήσεις (<10 άτομα, ισολογισμός / κύκλος εργασιών < 2 εκ. Ευρώ).

Οι επιλέξιμες ΜΜΕ θα πρέπει να έχουν κατά πλειοψηφία ιδιωτική συμμετοχή στο μετοχικό τους κεφάλαιο και ιδιωτικό έλεγχο, ή να βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο ιδιωτικοποίησης.

Επιπλέον, δεν θα πρέπει να ασκούν κάποια από τις ακόλουθες δραστηριότητες: τυχερά παιχνίδια, ακίνητη περιουσία, τραπεζική, ασφάλειες ή χρηματοδοτική διαμεσολάβηση καθώς και παραγωγή, προμήθεια και εμπορία όπλων, ή εξαιρούμενες δραστηριότητες από τις λίστες του ΕΤΕ ή της ΕΤΕπ.

Το 2006 ξεκίνησε η προπαρασκευαστική φάση του JEREMIE, κατά την οποία τα κράτη – μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΤΕ, έπρεπε να εντοπίσουν τις ανάγκες χρηματοοικονομικού σχεδιασμού στην περιοχή τους για την οικονομική περίοδο 2007 - 2013. Αυτή η αρχική αξιολόγηση θα αποτελέσει μέρος ενός σχεδίου Δράσης. Την 1

Ιανουαρίου 2007 θα ξεκινήσει η φάση υλοποίησης του JEREMIE. Αναλυτικότερα, οι φάσεις του JEREMIE περιγράφονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

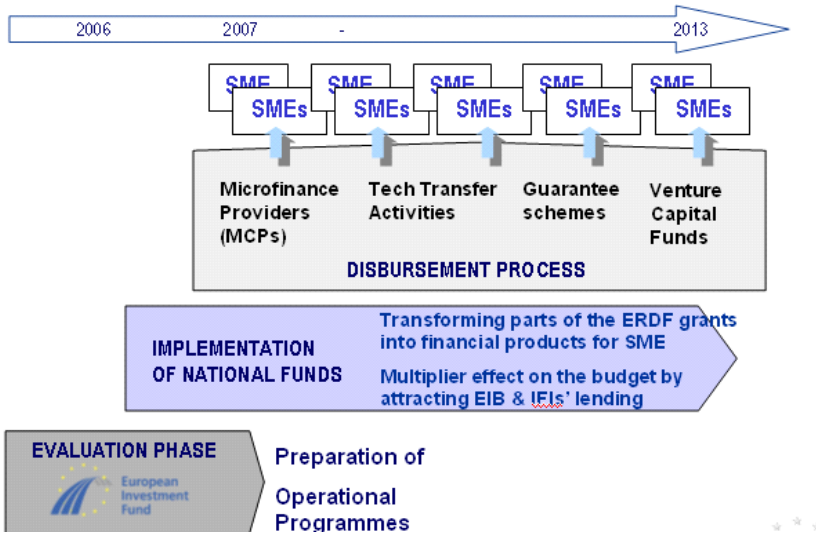

Πως θα λειτουργεί η χρηματοδότηση

Τα διαρθρωτικά ταμεία παρέχουν συνήθως χρηματοδοτική βοήθεια με τη μορφή επιχορηγήσεων. Με το JEREMIE θα υπάρχει δυνατότητα να μετασχηματιστεί μέρος των επιχορηγήσεων σε χρηματοδοτικά προϊόντα. Οι ΜΜΕ θα χρησιμοποιούν αυτά τα προϊόντα, επιστρέφοντας στο τέλος τα χρήματα, τα οποία στη συνέχεια θα επανεπενδύονται, έχοντας έτσι πολλαπλασιαστικά οφέλη.

Τα προϊόντα του JEREMIE θα συνεισφέρουν στην ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της ζήτησης, δηλαδή των ΜΜΕ, καθώς και στη βελτίωση της προσφοράς προσφέροντας μεγάλο εύρος υπηρεσιών και προϊόντων σε τοπικούς χρηματοδοτικούς μεσάζοντες όπως τεχνική υποστήριξη, εγγυήσεις δανείων και εγγυήσεις σε πρώτο κίνδυνο (first loss piece)[50] για τιτλοποίηση κινδύνου (securitisation).

Συνεργασία με το ΕΤΕ

Ο ρόλος του ΕΤΕ ως διαχειριστής ταμείων θα απλοποιήσει τόσο τη διαδικασία διαχείρισης των κονδυλίων που διατίθενται στο ERDF όσο και τη διοίκηση του λειτουργικού προγράμματος.

16/10/2007

[50] *Η κατηγορία χρέους με τη μικρότερη προτεραιότητα εξόφλησης σε μία δευτερεύουσα δομή χρέους.*

Το ΕΤΕ θα υποστηρίζεται από την ΕΤΕπ και από τη δανειστική της ικανότητα. Επιπλέον χρηματοδοτική ικανότητα θα παρέχει στο JEREMIE ο όμιλος ΕΤΕπ, π.χ. μέσω global loans. Επιπλέον τα κράτη - μέλη θα επωφεληθούν από την εξειδίκευση του Ομίλου ΕΤΕπ στην αξιολόγηση των χρηματοδοτικών ενδιάμεσων (μεσάζοντες).
Κονδύλια θα διοχετευθούν από το ΕΤΕ σε τοπικά χρηματοδοτικά ιδρύματα τα οποία με τη σειρά τους θα παρέχουν χρηματοδότηση σε ΜΜΕ. Για την επίτευξη του παραπάνω το ΕΤΕ θα συνεργασθεί με τοπικούς χρηματοδοτικούς μεσάζοντες, π.χ. Venture capital funds, τράπεζες, εγγυητικά σχήματα και παροχείς μικροχρηματοδοτήσεων, ως κανάλια διαμέσου των οποίων τα κονδύλια του ERDF θα φθάσουν στις ΜΜΕ. Δεν θα παρέχεται άμεση χρηματοδοτική στήριξη σε ΜΜΕ.

3. Κοινοτικό Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων

3.1 Σχέδιο Δράσης για την παροχή κρατικών Ενισχύσεων[51]

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις που προτίθεται να εφαρμόζει τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων κατά τρόπο ώστε να προτρέπει τα κράτη μέλη να συμβάλλουν στην εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας, εστιάζοντας τις ενισχύσεις τους στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης (περισσότερες ενισχύσεις για την Ε & Α, την καινοτομία και τα επιχειρηματικά κεφάλαια για μικρές επιχειρήσεις), στην εξασφάλιση κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής και στη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών.

Οι μεταρρυθμίσεις των κρατικών ενισχύσεων που περιγράφονται στο σχέδιο δράσης έχουν στόχο την εξασφάλιση ενός σαφούς, διεξοδικού και προβλέψιμου πλαισίου για τα κράτη -μέλη, ώστε να μπορούν να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις που συμβάλλουν στη συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την υψηλή ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών. Το σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία:

– κρατικές ενισχύσεις που έχουν λιγότερο στρεβλωτικά αποτελέσματα και είναι καλύτερα στοχευμένες, σύμφωνα με τις επανειλημμένες διακηρύξεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ώστε οι δημόσιοι πόροι να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά προς όφελος των πολιτών της Ένωσης, με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας, την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή, τη βελτίωση των υπηρεσιών

16/10/2007

[51] "State Aid action plan: Less and better targeted state aid: a roadmap for state aid reform 2005 – 2009", SEC(2005)795

γενικού οικονομικού συμφέροντος, τη βιώσιμη περιβαλλοντική ανάπτυξη και την πολιτιστική πολυμορφία·

- πιο αναλυτική οικονομική προσέγγιση, ώστε οι ενισχύσεις να δημιουργούν λιγότερες στρεβλώσεις, ιδίως εφόσον η άντληση χρηματοδοτικών πόρων από τις κεφαλαιαγορές είναι λιγότερο εύκολη, και να εγκρίνονται ευκολότερα και ταχύτερα, προκειμένου η Επιτροπή να επικεντρώνεται στις περιπτώσεις που ενδέχεται να δημιουργήσουν σοβαρότερες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και των συναλλαγών·
- απλούστερες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες, καλύτερη εφαρμογή των σχετικών κανόνων, περισσότερη προβλεψιμότητα και διαφάνεια. Για παράδειγμα, τα κράτη - μέλη επί του παρόντος υποχρεούνται να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις περισσότερες από τις κρατικές ενισχύσεις που επιθυμούν να χορηγήσουν. Η Επιτροπή προτίθεται να απαλλάξει πιο πολλές κατηγορίες μέτρων από αυτή την υποχρέωση και να απλουστεύσει τις σχετικές διαδικασίες.
- συνυπευθυνότητα της Επιτροπής και των κρατών - μελών: η Επιτροπή δεν μπορεί να βελτιώσει τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων και τις πρακτικές χορήγησής τους χωρίς αποτελεσματική στήριξη από τα κράτη - μέλη και απόλυτη δέσμευσή τους να τηρούν τις υποχρεώσεις κοινοποίησης κάθε σχεδιαζόμενης ενίσχυσης και να εφαρμόζουν σωστά τους σχετικούς κανόνες.

3.2 Κρατικές Ενισχύσεις και Κεφάλαια Υψηλού Κινδύνου[52]

Η Επιτροπή ως συνέχεια του Σχεδίου Δράσεώς της για τις Κρατικές Ενισχύσεις εξέδωσε, το 2006, οδηγίες για την παροχή κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τα κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Στο έγγραφο αναγνωρίζεται, αρχικά, η ανάγκη για θέσπιση λιγότερο αυστηρών κανονισμών και η δημιουργία ενός πιο ευέλικτου πλαισίου έγκρισης των μέτρων που σχεδιάζει η κάθε χώρα. Επίσης διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει πρόβλημα στη διαθεσιμότητα επιχειρηματικών κεφαλαίων στο σύνολό τους σε Ευρωπαϊκή κλίμακα. Το κυρίως πρόβλημα εντοπίζεται στον προβληματικό συνδυασμό ανάμεσα στην προσφορά και στη ζήτηση επιχειρηματικών κεφαλαίων. Αυτός είναι και ο λόγος που απαιτείται υποστήριξη τόσο των επενδυτών όσο και των επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας στην ανεύρεση των κατάλληλων πόρων.

Στο θέμα των κρατικών ενισχύσεων αναφορικά με τα θέματα Κεφαλαίων Υψηλού Κινδύνου, οι οδηγίες αναφέρουν ότι αυτές πρέπει να αφορούν παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και σημεία της πορείας ανάπτυξης μιας επιχείρησης στα οποία κρίνεται ότι η αγορά δε λειτουργεί επαρκώς ώστε να καλύψει τις ανάγκες. Η γενική αρχή είναι ότι κρατικές

16/10/2007

[52] "Draft Community guidelines on State aid and risk capital to small- and medium-sized enterprises"

ενισχύσεις παρέχονται για να κινητοποιήσουν ιδιωτικά κεφάλαια που δεν θα επενδύονταν διαφορετικά, ενώ δεν πρέπει να παρέχονται στην περίπτωση που η εξεύρεση ιδιωτικών κεφαλαίων είναι εφικτή. Για παράδειγμα η εξεύρεση χρηματοδότησης και κεφαλαίων είναι δυσχερέστερη και σε μερικές περιπτώσεις σχεδόν αδύνατη στο στάδιο σποράς ή εκκίνησης των επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας.

Τύποι Κρατικών Ενισχύσεων

Οι κρατικές ενισχύσεις που παρέχονται στην περίπτωση των κεφαλαίων υψηλού κινδύνου δρουν σε τρία επίπεδα:

- Προς τον επενδυτή. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει μέτρα που επιτρέπουν την επένδυση κεφαλαίου με όρους ευνοϊκότερους απ' ότι στην περίπτωση που δεν υπάρχει το μέτρο. Ένα παράδειγμα ευνοϊκότερου όρου μπορεί να είναι η παροχή εγγύησης για ένα ποσοστό των κεφαλαίων σε περίπτωση απώλειας.
- Με την παροχή βοήθειας στα ταμεία Επιχειρηματικού Κεφαλαίου ή στους Διαχειριστές τους. Ένα μέτρο αυτής της κατηγορίας είναι η ύπαρξη ευνοϊκών όρων του φορολογικού συστήματος για τη λειτουργία του Ταμείου
- Προς την επιχείρηση στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση.

Η μορφή που μπορεί να έχει ενίσχυση είναι:

- Δημιουργία Ταμείων Επιχειρηματικού Κεφαλαίου στα οποία το κράτος είναι μέτοχος ή εταίρος ακόμα και με όρους λιγότερο ευνοϊκούς από αυτούς με τους οποίους συμμετέχουν οι υπόλοιποι επενδυτές ή εταίροι.
- Εγγυήσεις σε επενδυτές κεφαλαίων υψηλού κινδύνου ή στα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων για ένα ποσοστό των κεφαλαίων που επενδύθηκαν σε περίπτωση απωλειών ή εγγυήσεις των δανείων που θα πάρουν οι επενδυτές ή τα ταμεία για να επενδύσουν σε κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Η εγγύηση δεν μπορεί να ξεπερνά το 50% των κεφαλαίων που επενδύθηκαν.
- Άλλα οικονομικά εργαλεία προς όφελος του επενδυτή ή του ταμείου επιχειρηματικών κεφαλαίων για την εξεύρεση επιπλέον κεφαλαίων προς χρηματοδότηση.
- Φορολογικά Κίνητρα στα Ταμεία Επιχειρηματικών Κεφαλαίων στους διαχειριστές τους ή / και στους επενδυτές σε περίπτωση πραγματοποίησης επενδύσεων κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.

Βασικές Αρχές που διέπουν την Ενίσχυση

- Η κρατική Ενίσχυση πρέπει να αντιμετωπίζει συγκεκριμένη αδυναμία της αγοράς. Αφορά παροχή ενίσχυσης σε συγκεκριμένες ΜΜΕ στο αρχικό στάδιο (στάδιο σποράς και εκκίνησης) της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.
- Το μέγιστο ποσό που διατίθεται σε ΜΜΕ για ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 1,5 εκατομμύρια ευρώ.
- Τουλάχιστον το 70% του προϋπολογισμού του μέτρου πρέπει να διατίθεται με τη μορφή μετοχικού ή σχεδόν – μετοχικού κεφαλαίου.
- Στη χρηματοδότηση για τη λειτουργία του μέτρου πρέπει να συμμετέχουν και ιδιώτες επενδυτές τουλάχιστον σε ποσοστό 50%. Σε ορισμένες περιπτώσεις για μέτρα που αφορούν ΜΜΕ σε απομακρυσμένες περιοχές η συμμετοχή του κράτους μπορεί να φτάσει το 70%.
- Οι αποφάσεις στο πλαίσιο υλοποίησης των μέτρων για την ενίσχυση κεφαλαίων υψηλού κινδύνου για την επένδυση ή όχι σε ΜΜΕ πρέπει να λαμβάνονται με βάση οικονομικά κριτήρια και κριτήρια αγοράς.
- Η διαχείριση του Ταμείου ή του Μέτρου πρέπει να πραγματοποιείται με όρους αγοράς. Για αυτό το λόγο η ομάδα διαχείρισης του Μέτρου ή του Ταμείου πρέπει να συμπεριφέρεται ως διαχειριστής του ιδιωτικού τομέα ο οποίος αποβλέπει στη μεγιστοποίηση των αποδόσεων της επένδυσης.

4. Πρωτοβουλία PRO INNO[53]

Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία PRO INNO Europe είναι μια νέα πρωτοβουλία πολιτικής η οποία αποσκοπεί να γίνει το σημείο εστίασης της ανάλυσης πολιτικής και ανάπτυξης της καινοτομίας σε όλη την Ευρώπη. Στοχεύει να βελτιώσει την πολιτική εκμάθηση βασισμένη στη διανομή της εμπειρίας μέσω των παραδειγμάτων βέλτιστης πρακτικής σε όλη την ΕΕ και να αυξήσει και να βελτιώσει τη διεθνική συνεργασία σε θέματα πολιτικής για την καινοτομία.

Η πρωτοβουλία συνενώνει τις προηγούμενες διαφορετικές πρωτοβουλίες **PAXIS**, του Χάρτη των Τάσεων της Καινοτομίας στην Ευρώπη (**TrendChart on Innovation in Europe)**, συμπεριλαμβανομένου και του Ευρωπαϊκού Πίνακα Επιδόσεων Καινοτομίας **European Innovation Scoreboard** και την έκδοση των τευχών της πολιτική για την καινοτομία σε ένα πλαίσιο. Με αυτόν τον τρόπο, η υπάρχουσα ανάλυση για την πολιτική της καινοτομίας και η συγκριτική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων θα ενοποιηθούν και θα προσδώσουν νέα

16/10/2007

[53] http://cordis.europa.eu/innovation/en/policy/pro-inno.htm

κίνητρα για τη διεθνική συνεργασία, τις δράσεις καινοτομίας και τις μεθόδους εκμάθησης πολιτικών. Έμφαση θα δοθεί στην περιφερειακή διάσταση μέσα από τη συνεργασία της πρωτοβουλίες με το δίκτυο των Καινοτόμων Ευρωπαϊκών Περιφερειών (**Innovating Regions in Europe** (IRE)).

Δομή

Η PRO-INNO Europe είναι βασισμένη σε τρεις στυλοβάτες προσαρμόζοντας συνολικά οκτώ ενότητες. Κάθε ένας από αυτούς ακολουθεί έναν συγκεκριμένο βασικό στόχο της πρωτοβουλίας:

- Ανάλυση Πολιτικών για την καινοτομία
- Εκμάθηση Πολιτικής
- Δημιουργία Πολιτικής

Η δομή της πρωτοβουλίας παρουσιάζεται στο παρακάτω Σχήμα:

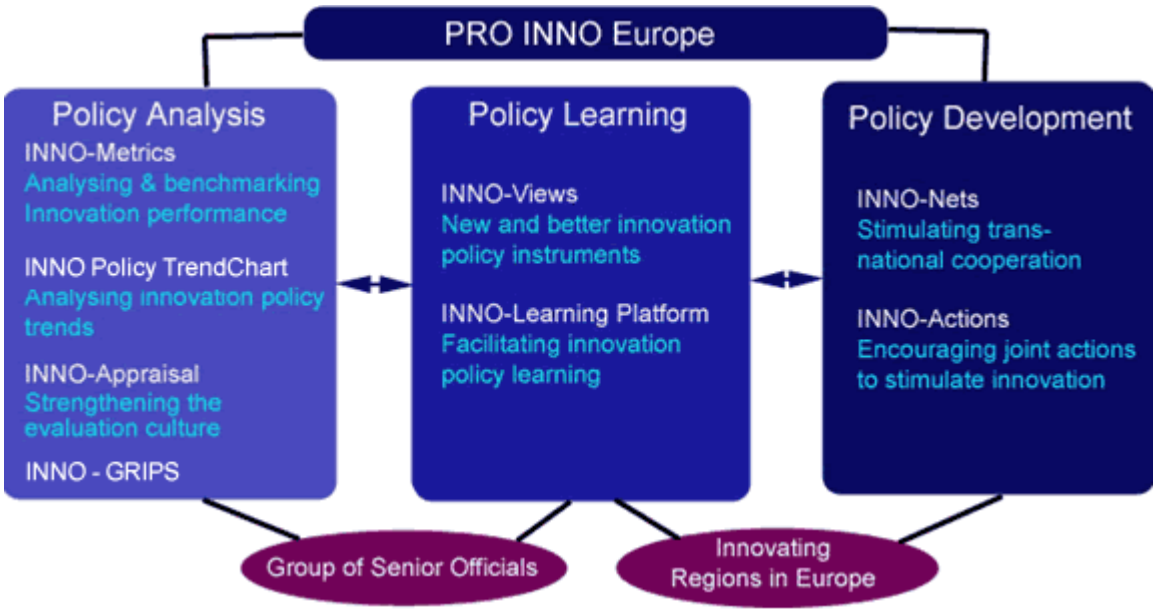

Η ενότητα **INNO-Metrics** θα αναλύσει και θα αξιολογήσει συγκριτικά (benchmark) την επίδοση της καινοτομίας σε όλη την Ευρώπη. Θα δημιουργήσει τον Ευρωπαϊκό Πίνακα Επιδόσεων Καινοτομίας με σκοπό να υπογραμμίσει τις περιφερειακές και εθνικές αδυναμίες και δυνάμεις της πολιτικής για την καινοτομία που ακολουθείται εκεί. Ως ένα συνεχιζόμενο εργαλείο συγκριτικής αξιολόγησης, θα βοηθήσει την μέτρηση της προόδου στην πολιτική για την καινοτομία με το χρόνο. Η ενότητα INNO-Metrics θα περιέχει στοιχεία από τις έρευνες

του Βαρόμετρου Καινοτομίας (Innobarometer) και θα συνεργάζεται με το Ενιαίο Κέντρο Ερευνών (Joint Research Centre) για περαιτέρω στατιστική και οικονομική ανάλυση.

Η ενότητα του Χάρτη Τάσεων (**INNO-Policy TrendChart)** θα καταγράφει τις τάσεις της καινοτομίας στην Ευρώπη και θα αναλύει την ανάπτυξη και εμφάνιση νέων πολιτικών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ο Χάρτης Παρακολούθησης που θα προκύψει από την πρωτοβουλία θα συνεισφέρει στην αξιολόγηση της πολιτικής και στην αναγνώριση καλών πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτό θα δημιουργηθούν συνεργίες με το έργο ERA-Watch για τη δημιουργία επιπλέον προστιθέμενης αξίας. Η ενότητα θα υποστηριχτεί από ένα ισχυρό δίκτυο εθνικών ανταποκριτών ώστε να είναι δυνατή η καλή κάλυψη των παραμέτρων που αφορούν την περιφερειακή πολιτική για την καινοτομία.

Η Ενότητα **INNO-Appraisal** έχει σα στόχο να δημιουργήσει, να ενδυναμώσει και να ενισχύσει μια κουλτούρα αξιολόγησης πολιτικών στην Ευρώπη. Η ενότητα θα συλλέξει, θα αναλύσει και θα αναφέρει τον τρόπο αξιολόγησης διαφορετικών πρωτοβουλιών καινοτομίας έχοντας ως αναφορά μελέτες αξιολόγησης υπάρχοντων προγραμμάτων καινοτομίας και έρευνας.

Η ενότητα **INNO-Views** αποσκοπεί στην εξερεύνηση νέων και καλύτερων εργαλείων άσκησης πολιτικής στην καινοτομία ενεργοποιώντας το διάλογο ανάμεσα σε διαφορετικούς παράγοντες της καινοτομίας. Η ενότητα θα συνεισφέρει και θα αναφέρεται στα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν σε άλλες ενότητες της πρωτοβουλίας και ιδιαίτερα στα αποτελέσματα των ενοτήτων INNO-Nets και INNO-Actions καθώς και σε αυτά της πλατφόρμας εκμάθησης INNO-Learning.

Η ενότητα πλατφόρμα εκμάθησης (INNO-Learning Platform) αποτελεί ένα νέο εργαλείο εκμάθησης πολιτικής και διεθνικής συνεργασίας. Η πλατφόρμα εκμάθησης θα εγκαινιάσει μια ανοιχτή διαδραστική διαδικασία φέρνοντας σε επαφή βασικούς παράγοντες στη διαμόρφωση της πολιτικής για την καινοτομία και αντλώντας τις βέλτιστες πρακτικές. Σκοπός της διαδικασίας θα είναι να προετοιμάσει τις μελλοντικές δραστηριότητες των **INNO-Actions and INNO-Nets.**

Η ενότητα **INNO-Nets** σχεδιάστηκε με στόχο να υποθάλψει τη διεθνική συνεργασία μεταξύ εθνικών και υπο-εθνικών προγραμμάτων καινοτομίας, για παράδειγμα σε περιοχές πολιτικής που αφορούν τις ομάδες (clusters) ή την πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Η ενότητα θα χρηματοδοτήσει συνεργασία μεταξύ έργων για διάστημα τριών ετών.

Η ενότητα **INNO-Actions** θα παράσχει κίνητρα για κοινές δράσεις διαφορετικών οργανισμών καινοτομίας και μη κερδοσκοπικών οργανισμών σε περιοχές σχετικές με την πολιτική για την καινοτομία (συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, δικαιώματα διανοητικής περιουσίας ή μεταφοράς τεχνολογίας).

Η ενότητα **INNO-GRIPS** θα συνθέσει και θα αναλύσει εις βάθος υπάρχουσες σε παγκόσμιο επίπεδο μελέτες και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διαμόρφωσης της πολιτικής για την καινοτομία, την επιχειρηματική καινοτομία και ακαδημαϊκές συζητήσεις και θα αποφέρει συμπεράσματα και μελέτες σε θέματα καινοτομίας που είναι στην αρχή εμφάνισής τους**.** Αυτή η δεξαμενή γνώσεων θα διατίθεται στο κοινό με συστηματικό και ενημερωμένο τρόπο. Θα προσφέρει πλατφόρμα για διεξαγωγή ανοικτών συζητήσεων μεταξύ εμπειρογνωμόνων, όπως διακεκριμένοι πανεπιστημιακοί, σχεδιαστές πολιτικής για την καινοτομία και πρωτοπόροι στην επιχειρηματική καινοτομία. Το εργαλείο αυτό θα δρα ως σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης προς τους διαμορφωτές πολιτικής ώστε να μπορούν να προσδιορίσουν την κατάλληλη πολιτική «απάντηση» στις νέες προκλήσεις.

Αν και η πρωτοβουλία περιλαμβάνει διαφορετικής φύσης δράσεις, αυτές αποτελούν τμήματα μιας ευρύτερης ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης που αποσκοπεί στη διαμόρφωση νέων και καλύτερων. Η πρωτοβουλία αναμένεται να προετοιμάσει το έδαφος για δράσεις καινοτομίας οι οποίες θα καλύπτουν όλο το φάσμα πολιτικής για την καινοτομία και θα εμπλέκουν μια πλειάδα διαφορετικών παραγόντων.

Η πρωτοβουλία χρηματοδοτείται αρχικά από το 6ο ΠΠ και στη συνέχεια, το 2007, από το Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Καινοτομία και την Ανταγωνιστικότητα (ΠΑΚ).

5. Πρωτοβουλία Europe INNOVA[54]

Η πρωτοβουλία **Europe INNOVA** είναι το σημείο εστίασης για την ανάλυση των κλαδικών ιδιαιτεροτήτων της καινοτομίας και της δικτύωσης μεταξύ των ατόμων που καινοτομούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Χτίζοντας επάνω στην πρωτοβουλία Gate2Growth, περισσότερα από 20 τομεακά έργα δικτύωσης έχουν ξεκινήσει να υλοποιούνται.

Οι δράσεις που περιλαμβάνει η πρωτοβουλία Europe INNOVA παρουσιάζονται στο σχήμα που ακολουθεί, ενώ στις ακόλουθες παραγράφους παρουσιάζεται συνοπτικά κάθε μια από τις δράσεις της πρωτοβουλίας.

16/10/2007

[54] www.europe-innova.org

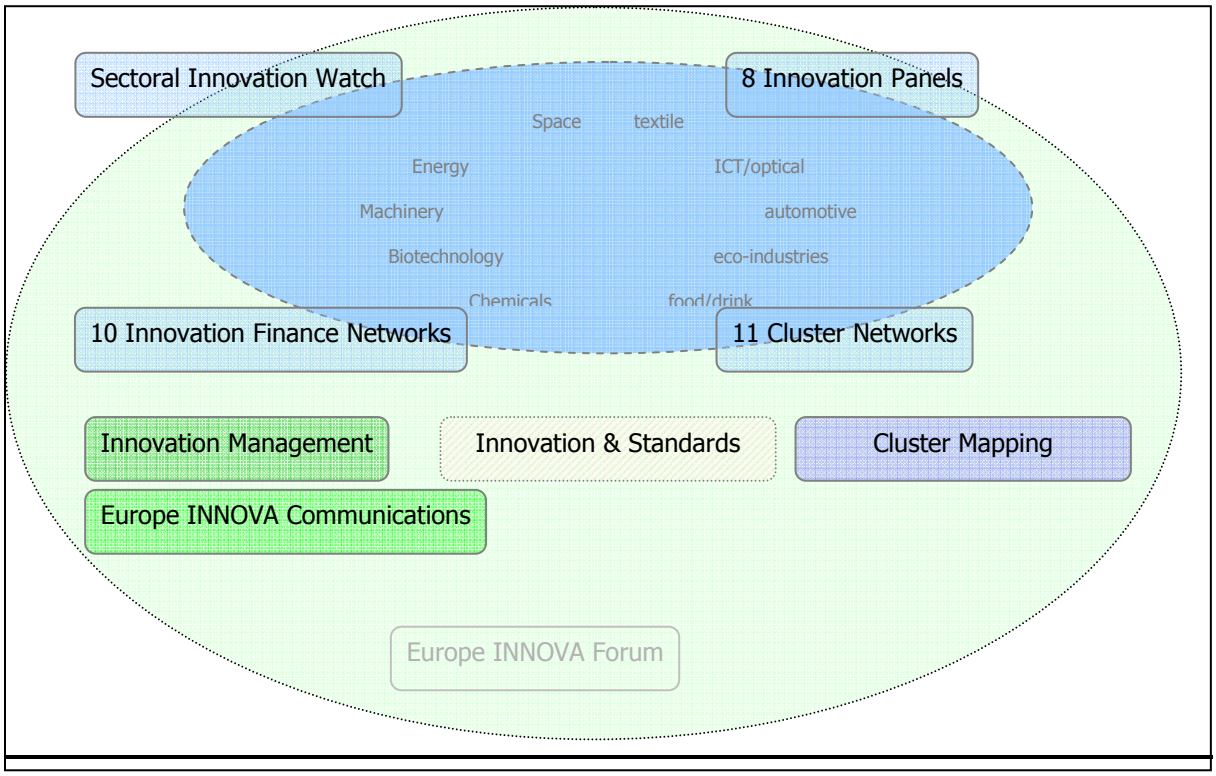

Κλαδικό Παρατηρητήριο Καινοτομίας (Sectoral Innovation Watch)

Το Κλαδικό Παρατηρητήριο Καινοτομίας (Sectoral Innovation Watch) έχει σα στόχο να προσφέρει στους διαμορφωτές πολιτικής και στους παράγοντες καινοτομίας μια αναλυτική και ταυτόχρονα συνολική εικόνα της επίδοσης της καινοτομίας σε κλαδικό επίπεδο και να παρουσιάσει τις προκλήσεις που παρουσιάζονται ανά κλάδο σε Πανευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και τις διαφορές μεταξύ των κλάδων. Ο τελικός στόχος του έργου είναι η αναγνώριση επιπτώσεων της πολιτικής και η διαμόρφωση συστάσεων οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις καταγεγραμμένες ανάγκες.

Επιγραμματικά οι στόχοι του Κλαδικού Παρατηρητηρίου Καινοτομίας είναι:

- Ανάλυση της επίδοσής του στην καινοτομία δέκα (10) κλάδων της μεταποίησης και των υπηρεσιών.
- Η αποτύπωση των πολιτικών που αφορούν την καινοτομία ανά κλάδο στην Ευρώπη των 25, ΕΕ25.
- Η μοντελοποίηση κλαδικών συστημάτων καινοτομίας.
- Αναγνώριση και παρουσίαση των πρωτοπόρων κάθε κλάδου στην καινοτομία.
- Η καταγραφή των παραγόντων που οδηγούν στην καινοτομία και των προκλήσεων που παρουσιάζονται: Τάσεις της αγοράς και τεχνολογική προοπτική διερεύνηση.

- Συγκριτική αξιολόγηση του περιβάλλοντος καινοτομίας κάθε κλάδου σε εθνικό επίπεδο.
- Ανάλυση των κανονιστικών και των παραγόντων πολιτικής που επηρεάζουν την καινοτομία.

Πίνακας 1: Κλάδοι που παρακολουθεί το Κλαδικό Παρατηρητήριο Καινοτομίας

ΚΛΑΔΟΙ		
Βιοτεχνολογία	**Υφαντουργία**	ΤΠΕ
Τρόφιμα και Ποτά	Χημικά	Διάστημα / Αεροναυπηγική
Μηχανήματα	Ενέργεια	Αυτοκινητοβιομηχανία
Οικο - Βιομηχανία	ΜΜΕ υψηλού ρυθμού ανάπτυξης	Δίκτυα Χρηματοδότησης Καινοτομίας

Δίκτυα Χρηματοδότησης Καινοτομίας (Financing Networks)

Μέσω των Δικτύων χρηματοδότησης Καινοτομίας η Europe INNOVA ευελπιστεί να φέρει σε επαφή ένα φάσμα παραγόντων από όλη την Ευρώπη (επιχειρήσεις, ενώσεις επιχειρήσεων και θερμοκοιτίδες, τους χρηματοδότες, την πανεπιστημιακή κοινότητα και τους διαμορφωτές πολιτικής). Στόχος της αλληλεπίδρασης αυτών είναι να αναγνωριστούν οι κρίσιμοι παράγοντες που επηρεάζουν τη λήψη χρηματοδότησης έτσι ώστε να επιτευχθεί ευκολότερη πρόσβαση των καινοτόμων επιχειρήσεων στην χρηματοδότηση. Κάθε ένα από τα δίκτυα θα αναγνωρίσει και θα αναλύσει προβλήματα που είναι ειδικά του κλάδου και τα οποία κυμαίνονται από την εκπόνηση ενός επιχειρηματικού σχεδίου και την προετοιμασία κατάλληλων στρατηγικών προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας μέχρι την αναγνώριση των πιο πιθανών πηγών χρηματοδότησης.

Η δομημένη κλαδική προσέγγιση θα επιτρέψει την αναγνώριση και αντιμετώπιση των ελλείψεων και των αποτυχιών της αγοράς αναφορικά με τη χρηματοδότηση καινοτομίας μέσα από την ανάπτυξη ειδικά διαμορφωμένων εργαλείων. Θα διαμορφωθούν πολιτικές συστάσεις με στόχο να αντιμετωπιστούν εξειδικευμένες κλαδικές δυσλειτουργίες και να ενισχύσουν την επίδοση των Ευρωπαϊκών Κεφαλαιαγορών σε σχέση με τη χρηματοδότηση της καινοτομίας.

Επιγραμματικά η λειτουργία των Δικτύων Χρηματοδότησης είναι:

- Η δικτύωση των διάφορων παραγόντων: παράγοντες τεχνολογίας, χρηματοδότες, επιχειρηματίες.
- Διοργάνωση επενδυτικών χρηματοδοτικών φόρουμ.

- Αναγνώριση και ανάλυση εξειδικευμένων προβλημάτων στη χρηματοδότηση της καινοτομίας.
- Η δημιουργία εργαλείων και υλικού οδηγιών που αφορούν τη χρηματοδότηση της καινοτομίας.
- Διαμόρφωση πολιτικών συστάσεων.

Τα δίκτυα τα οποία χρηματοδοτούνται αυτή τη στιγμή εξετάζουν ζητήματα χρηματοδότησης στους κλάδους που εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα

Πίνακας 2: Οι κλάδοι στους οποίους δραστηριοποιούνται τα υπάρχοντα δίκτυα χρηματοδότησης

ΚΛΑΔΟΙ		
Βιοτεχνολογία	Υφαντουργία	ΤΠΕ
Τρόφιμα και Ποτά	Ενέργεια	Διάστημα / Αεροναυπηγική
Κατασκευές	Ιατρικές Συσκευές	

<u>Δίκτυα Ομάδων (Cluster networks)</u>

Σε έναν κόσμο που ο παγκόσμιος ανταγωνισμός συνεχώς αυξάνεται, τα Ευρωπαϊκά δίκτυα ομάδων (clusters), τα οποία αποτελούν παράγοντα προώθησης της Ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, πρέπει συνεχώς να βελτιώνουν τις επιδόσεις τους και την ικανότητά τους να καινοτομούν. Αυτή τη στιγμή υπάρχει στην Ευρώπη και στον κόσμο μια συσσωρευμένη εμπειρία για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η διαχείριση / διοίκηση των cluster. Τα δίκτυα ομάδων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Europe INNOVA συνδέονται με μια πλατφόρμα εκμάθησης η οποία επιτρέπει στα δίκτυα να αναγνωρίσουν, να αναλύσουν και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που παρουσιάζονται στο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας δυναμικά δίκτυα διαχειριστικών ομάδων (cluster), περιφερειακών αρχών, ενώσεων επιχειρήσεων και επιμελητηρίων θα διερευνήσουν τα οφέλη και τα προβλήματα που παρουσιάζει η λειτουργία των ομάδων (cluster). Επίσης θα προσδιορίσουν τα δυνατά σημεία των ομάδων και τις ιδιαιτερότητες της αγοράς στην οποία απευθύνονται και δραστηριοποιούνται.

Η δημιουργία του δικτύου των ομάδων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Europe INNOVA έχει σα στόχο την ενίσχυση του συστήματος καινοτομίας μέσα από την καλλιέργεια των

συνθηκών που θα επιτρέψουν τη δημιουργία επιτυχημένων ομάδων (Cluster) και από την ενημέρωση της πολιτικής ηγεσίας αναφορικά με την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων στο μέλλον. Η κάθε μια από τις ομάδες θα προσπαθήσει να ενισχύσει την καινοτομία, τη συνεργασία και να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένους στόχους. Τα παραπάνω θα επιτευχθούν με τους εξής τρόπους:

- Με δοκιμή νέων προσεγγίσεων στην προώθηση των δραστηριοτήτων καινοτομίας και την ανάπτυξη νέων οργάνων και εργαλείων για τη διαχείριση των ομάδων.
- Μέσα από το σχεδιασμό και την υλοποίηση κοινών έργων και σύναψη στρατηγικών συνεργασιών σε τομείς όπως η μεταφορά τεχνολογίας, η συγκριτική αξιολόγηση, κ.λ.π.
- Με ενίσχυση της οικονομικής επίπτωσης που έχουν οι ομάδες (π.χ. μέσα από τη δημιουργία τεχνοβλαστών).
- Με την ανάπτυξη ενός στρατηγικού σχεδιασμού και την παροχή συστάσεων για την ανάπτυξη πολιτικών που αφορούν τη δημιουργία και λειτουργία των ομάδων.

Αποτύπωση των ομάδων (cluster mapping)

Η αποτύπωση των ομάδων είναι ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια των σχεδιαστών της πολιτικής καθώς τους επιτρέπει να προσδιορίσουν στα πλαίσια μιας γεωγραφίας, με χρήση της στατιστικής, τις υπό ανάπτυξη, υπό συρρίκνωση και τις αναδυόμενες ομάδες. Επίσης, η αποτύπωση ομάδων επιτρέπει την αναγνώριση των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας περιοχής. Οι πληροφορίες αυτές βοηθούν στην χάραξη πολιτικής η οποία θα οργανώνει και θα θέτει προτεραιότητες σχετικά με το ποιες και με ποιο τρόπο θα γίνουν οι μελλοντικές δράσεις που θα έχουν σα στόχο την ανάπτυξη της περιοχής.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοχεύει στη δημιουργία Παρατηρητηρίου το οποίο θα αποτυπώνει συνεχώς τις ομάδες (clusters), τη δυναμική που έχουν και την εξέλιξή τους στο χρόνο σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο χρησιμοποιώντας την ίδια μεθοδολογία. Επίσης το Παρατηρητήριο θα αναλύει την επίπτωση των ομάδων στην οικονομική ανάπτυξη και την επίδοση της περιφέρειας στην οποία έχουν τη βάση τους.

Η δημιουργία του Παρατηρητηρίου θα στηριχτεί στα αποτελέσματα των δύο έργων αποτύπωσης ομάδων τα οποία χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Europe Innova. Στο πρώτο έργο θα γίνει αποτύπωση ομάδων σε δέκα χώρες της ΕΕ, ενώ στο δεύτερο θα γίνει αποτύπωση στις δεκαπέντε (15) υπόλοιπες και στις τρεις υποψήφιες χώρες, Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία καθώς και στις χώρες Ισλανδία, Ισραήλ, Νορβηγία και Ελβετία.

Κλαδικό Πάνελ Καινοτομίας

Η πρωτοβουλία Europe INNOVA θα προσκαλέσει ειδικούς εμπειρογνώμονες να εκφέρουν τη γνώμη τους σε σημαντικά ζητήματα καινοτομίας. Οι εμπειρογνώμονες θα αποτελέσουν μέλη Κλαδικών Πάνελ Καινοτομίας (Sectoral Innovation Panels, SIP) τα οποία θα συστήσει η Europe INNOVA. Οι εργασίες των πάνελ θα σχολιάζουν τα αποτελέσματα του Κλαδικού Παρατηρητηρίου Καινοτομίας (SIW), αλλά δε θα περιοριστούν μόνο σε αυτό, θα σχολιάζουν κι άλλα επίκαιρα θέματα. Κάθε εργασία πάνελ θα εκδίδει ένα δομημένο κείμενο πολιτικής και συστάσεων για το σχεδιασμό καλύτερης πολιτικής σχετικά με τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πολιτικών για την καινοτομία.

Η πρωτοβουλία Europe INNOVA και η διαχείριση της καινοτομίας

Πολλές ΜΜΕ και νέοι επιχειρηματίες δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για να εκμεταλλευτούν την καινοτομία και να επιβιώσουν σε μια ανταγωνιστική αγορά. Στόχος της συγκεκριμένης δραστηριότητας και του έργου IMP³rove, είναι η υποβοήθηση αυτών των εταιρειών και επιχειρηματιών να ξεπεράσουν αυτά τα προβλήματα.

Οι εργασίες που προβλέπονται περιλαμβάνουν:

- Συγκριτική αξιολόγηση των μηχανισμών υποστήριξης της διαχείρισης της καινοτομίας
- Ανάπτυξη νέων εργαλείων αυτοαξιολόγησης και πιστοποίησης
- δημιουργία ειδικών δοκιμών (test-bed) για νέα όργανα προς υποστήριξη της καινοτομίας.
- Εκπαίδευση των φορέων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη της καινοτομίας και των θερμοκοιτίδων.

Η στενή συνεργασία με άλλες τομεακές πρωτοβουλίες καινοτομίας στην Ευρώπη θα εξασφαλιστεί από το φόρουμ της Europe INNOVA.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η καινοτομία είναι ένα συστημικό φαινόμενο που επηρεάζεται από ένα πλήθος παραγόντων και φορέων που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Γι αυτό το λόγο οι πολιτικές για την καινοτομία που χαράσσονται και εφαρμόζονται πρέπει να διαθέτουν μεγάλο εύρος, και να είναι συμβατές με άλλες πολιτικές όπως αυτή της Περιφερειακής Ανάπτυξης, της Ανταγωνιστικότητας, της Επιχειρηματικότητας, κ.α. Όπως προκύπτει από τα κείμενα πολιτικής, ένας βασικός άξονας για την ενίσχυση της καινοτομίας είναι η δημιουργία τεχνοβλαστών και γενικότερα η λειτουργία καινοτόμων ΜΜΕ. Η δημιουργία και η ύπαρξή τους όμως, είναι αλληλένδετη με τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων υψηλού κινδύνου και την ομαλή λειτουργία της συγκεκριμένης κεφαλαιαγοράς. **Η προσβασιμότητα των καινοτόμων ΜΜΕ και των τεχνοβλαστών υψηλού κινδύνου είναι κρίσιμης σημασίας**. Σε περιπτώσεις λοιπόν που η λειτουργία της αγοράς είναι ελλιπής ή ανεπαρκής κρίνεται απαραίτητος ο σχεδιασμός μέτρων κρατικής ενίσχυσης που θα επιτρέπουν την υπερπήδηση των εμποδίων που τίθενται. Ο σχεδιασμός των μέτρων απαιτεί:

- Καταγραφή του τρόπου λειτουργίας της αγοράς κεφαλαίων υψηλού κινδύνου και των προβλημάτων που παρουσιάζει.
- Καταγραφή καλών πρακτικών για την άντληση γνώσης και εμπειρίας
- Σχεδιασμό μέτρων σε πολλαπλά επίπεδα τα οποία αφορούν:
    - Μέτρα για τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου σε ευρωπαϊκό ή σε εθνικό επίπεδο, ώστε να πάψουν να υφίστανται θεσμικοί και κανονιστικοί φραγμοί.
    - Εκσυγχρονισμό των φορολογικών συστημάτων / παροχή κινήτρων.
    - Παροχή κινήτρων για τη δημιουργία νέων ΜΜΕ σε τομείς υψηλής τεχνολογίας για τη δημιουργία επενδυτικών ευκαιριών.
    - Παροχή κινήτρων για την ενίσχυση της παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου.

ΑΤΛΑΝΤΙΣ™
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : 9ο χλμ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ – ΘΕΡΜΗΣ, Τ.Κ. 570 01, Τ.Θ. 60683,
ΤΗΛ. : 2310 531000 / FAX : 2310 552 265, e-mail: info@atlantisresearch.gr
ΑΘΗΝΑ: Λ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 176, Τ.Κ. 15561 ΧΟΛΑΡΓΟΣ, ΤΗΛ.: 210 6563800 / FAX: 210 6563801
ΚΥΠΡΟΣ: ΙΩΑΝΝΗ ΓΡΥΠΑΡΗ 2, TRUST HOUSE, ΔΙΑΜ. 4, ΑΓΙΟΙ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ, 1090 ΛΕΥΚΩΣΙΑ,
ΤΗΛ.: +35722 660482 / FAX: +35722 660516, e-mail : atlantis@logos.cy.net
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ & Β. ΚΡΙΜΠΑ 1, 715 00
ΤΗΛ.: 2810 542700 / FAX: 2810 542760, e-mail: info@alphaleader.gr
www.atlantisresearch.gr
ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΝΤΩΝΗ ΤΡΙΤΣΗ 21, 570 01, Τ.Θ. 22466, Τ.Κ. 55102
ΦΟΙΝΙΚΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛ. 2310 804949, FAX: 2310 804947, e-mail: mail@abe.gr
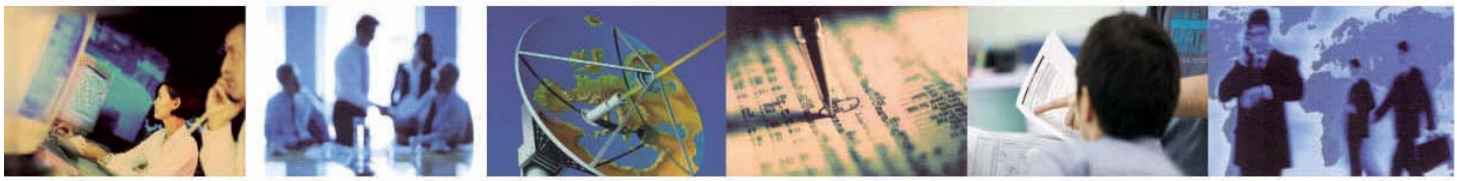
www.atlantisresearch.gr www.merit-net.org www.jobical.com www.abe.gr